

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:		za Nemčijo:	
celo leto skupaj naprej	K 30.—	celo leto naprej	K 34.—
pol leta	15.—	za Ameriko in vse druge dežele:	
četrt leta	7-50	celo leto naprej	K 40.—
na mesec	2-50		

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izbija vsak dan sveder izvzemati modelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin, dvakrat po 7 vin, trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin, parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu. Samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoši ponj:

celo leto naprej	K 28.—	četrt leta	7.—
pol leta	14.—	na mesec	2-30

Posamazna številka velja 12 vinarjev

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v L. nadstr. levo), telefon št. 34.

Poljsko vprašanje v poslanski zbornici.

Včerašnja seja državnega zbora je bila zelo razburljiva. Stala je pod vtišom poljskega vprašanja. Sedem interpelacij glede tega vprašanja je bilo vloženih. Tako interpelacija Ukrajincev, Jugoslovancev, Čehov, socialnih demokratov, dunajskih svobodomiselnih, Romanov in ukrajinskih socialnih demokratov. Vrhili sta se dve konferenci načelnikov strank ter je bilo sklenjeno, da se poljsko vprašanje obravnava v tej seji do konca. Nekoliko se je razburjenje poglobilo, ko se je izvedelo, da o polj. vprašanju še ni padla končna odločitev. O polj. vprašanju prinašamo na drugem mestu tako obširna poročila, da bi bilo odveč ponavljati vse podrobnosti. Poslanec dr. Adler, ki je govoril v imenu nemških socialnih demokratov, je opozarjal zlasti na vtisk v ententnih državah. Nastopil je tudi proti nemški aspiraciji v Rusiji ter naglašal, da bi pomenila izguba Kurlandije za Rusijo izgubo edinega pristanišča brez ledu v Vzhodnem morju. Tudi on je naglašal, da je načrt vlade resno ogroženje miru. Obenem pa tudi ogroženje demokracije v Avstriji. Tudi prijateljstvo med Avstrijo in Nemčijo bi se kaj hitro krhalo. Vsa politika centralnih držav se obrača proti demokratični Rusiji ter ogroža rusko revolucijo, ki je oprostil centralne države neprestane grožnje carizma. Poljski narod naj dobi samostojnost. Zato ravno protestira socialna demokracija proti temu, da se mu vsiljuje monarhična ustava. Poslanec Saitz zahteva, da stavi Avstrija sedaj zopet svoje mirovne pogoje. Ljudski zastop noče drugega kakor mir brez aneksij, brez odškodnin in kontribucij, mir na podlagi pogodbe vseh narodov.

Poslanec dr. Ravnihar je izjavil, da se Jugoslavlani v polnem obsegu pridružujejo protestom proti nakanam vlade o poljskem vprašanju. Izjave ministrskega predsednika, ki jih je podal včeraj in danes, ne morejo pomiriti. Iz vseh njegovih besed je razbrati, da vesti o berlinskih pogajanjih niso neresnične in da vsaj prihajajo resnici prav blizu. Jugoslavlani protestirajo proti vsaki rešitvi narodnostnih vprašanj v etapah.

Zlasti protestirajo proti takemu reševanju, ki naj služi edino le Nemcem v monarhiji. Samostojna poljska država se mora ustvariti samo potom sporazuma vseh narodov.

Poslanec dr. Korošec: Za trajen mir v Evropi je neobhodno potrebno, da pridemo popolnoma na čisto s poljskim vprašanjem. Delitev Poljske med cesarski rodbini Habsburško in Hohenzollernsko, bi pomenila vzemirjenje evropskega miru, ker bo neosvojene dele Poljske vleklo naravno k osvoboditvi in nasprotno se bo poljsko kraljestvo najbrže nekaj časa formalno ali nikdar ne trajno in materialno odreklo svojih pravic do Prusko - Poljske. Ako smo torej vzemirjeni vsled poročil iz Berlina, čutimo potrebo, zagotoviti poljski narod, da Jugoslavlani s svojimi čuti in simpatijami — dandanašnji več ne moremo storiti — stoje povsem na strani poljskega naroda in mu žele svobodno, pa tudi nedeljeno domovino. (Odobrovanje pri Jugoslovanih.)

Mi želimo poljskemu narodu to, kar sami sebi zahtevamo: svobodo, osvoboditve izpod jaruga tujih narodov. Po berlinskih poročilih se ima tudi Galicija odstopiti novemu poljskemu kraljestvu. Tak namen nas ne more pustiti hladnih. Tak akt bi spravil Ukrajince v manjšino v Poljski in Jugoslavlani v Čehi v manjšino v drugem delu države. S tem bi bila naša usoda za vedno zapечатena. Mi hočemo rešiti poljskega vprašanja v zvezi in istočasno s rešitvijo jugoslovanskega, ukrajinskega in češkega vprašanja. (Živahno odobravanje pri Jugoslovanih, Čehih in Ukrajincih.) Mi pa hočemo tudi osvoboditve Jugoslovancev na Ogrskem. Zato mora pasti dualizem, ki daje pod-

lago nadvladi dveh narodov, in priti morajo narodi, ki so enotni po jeziku in krvi, brez vsakega tujega gospodstva do samostojnosti. (Živahno odobravanje pri Jugoslovanih, Čehih in Ukrajincih. Govorniku čestitajo.)

Ministrski predsednik Seidler je izjavil v svojem odgovoru na interpelacije glede poljskega vprašanja takole: Jasno je, da za mene ni lahko v sedanjem času odgovoriti na obsežna vprašanja, katerih vsebina mi pred njih prebranjem ni bila znana. Vendar hočem povedati že danes, da ni mogoče trditi, da bi bilo poljsko vprašanje že rešeno. Dokler ne pride do popolne jasnosti v predpogajanjih s cesarsko nemško vlado, seveda tudi ni mogoče povedati, kako se bo to vprašanje rešilo. Če pa bo iskalo v bodočnosti poljsko kraljestvo približanja k monarhiji, bo seveda kompleks vseh vprašanj, ki jih je treba rešiti zakonodajnim putem, predložen avstrijskemu ljudskemu zastopniku, ki bo imel priliko označiti svoje stališče. Izrečno naglašam, da poljsko vprašanje, pa naj se reši kakorkoli, ne more biti ovira za mir, ker bo ta rešitev izključevala vsako silo. Svobodno naj si poljska država v bodoče išče svojo orijentacijo. Ni mi treba naglašati, da bo vlada pazila na vse možnosti in da bo pri rešitvi tega vprašanja dala vsem v poštev prihajajočim narodom priliko, povedati svoje želje. Vlada bo strogo pazila na to, da Avstrija vsled rešitve poljskega vprašanja ne bo ostala in da bodo zasigurni narodi njih interesi ter zunanji mir kakor tudi notranji.

Kakor drugače ni bilo pričakovati in kakor je naravno po izjavah ministrskega predsednika, ki je skušal rešiti položaj vlade, se o poljskem vprašanju meritorno ni govorilo, še manj pa sklepal ter je bila določena prihodnja seja na torek. V posebni večerni seji se bo v terek izvolila delegacija.

Dunaj, 8. novembra.

Vesti, da je bilo v berlinskih konferencah doseženo popolno soglasje avstrijske in nemške vlade glede poljskega vprašanja, vzbujajo v političnih krogih največjo pozornost, v parlamentu pa so izzvala veliko razburjenje.

Ze dunajsko časopisje je danes zjutraj udarilo na boben. Vlado listi hvalijo seveda berlinske ukrepe, »N. Fr. Pr.« in »Reichspost« govorita o oživljeni Poljski in »R.« pravi, da je z ozdravitvijo dveh delov Poljske popravljena krivica, storjena poljskemu narodu s svoječasnim razkosanjem v tri dele. Neodvisnejše časopisje pa ne prikriva, da se najnovejši korak berlinske in dunajske diplomacije proti baš tistim načelom, ki jih je ta diplomacija sama priznala kot obvezne tudi za centralne države: načelu samoodločbe narodov in miru brez aneksij. Posebno ostro nastopa »Arbeiter Zeitung«, ki konstatira, da je razrešitev poljskega vprašanja delo tiste tajne diplomacije, ki bi morala biti za vedno odpravljena, »Zeit« pa poudarja, da gre pri izločitvi Galicije v stvari za izvršitev linškega nemškega programa, oziroma ene izmed glavnih točk nemških belangov, ki jih je hotel grof Stürgkh že uresničiti. Takrat mu je grof Czernin pokvaril koncept, tokrat se je sam dal v službo nemškega programa.

Razburjenje med parlamentarnimi strankami je bilo tem večje, ker so poročila o berlinskih sklepih prihajala le privatnim putem in so vladni krogi trdovratno molčali.

Edini, ki so sprejeli berlinsko vest z odkritim zadoščenjem, so nemški radikali, katerim se uresničuje dolgoročni politični san nemške Avstrije, države z nemško večino, ki bi po odhodu galizijskih poslancev izvedla ustavnim putem toli zaželeno trajno nasilstvo nad Čehi in Jugoslavlani. Zmernejši nemški krogi so sicer z nacionalnega stališča z izločitvijo tudi zadovoljni, poudarjajo pa ogromno škodo, ki bi jo morala trpeti ostala Avstrija, ako bi izgubila na prirodnih zakladih tako bogato Galicijo. K vsem tem nemškim računom bi bilo seveda še pripomniti, da se izločitev Galicije ne more izvršiti brez privoljenja državnega zbora, ki bi moral dotično vladno predlogo sprejeti z 2/3 večino. Te 2/3 večine

ni. Nemški socialni demokratje obsojajo celo metodo z mirovnega in demokratskega, oziroma ustavopravnega stališča.

Poljaki si niso povsem na jasnem. Njihovo razpoloženje je, kakor se pravi, mešano. Oni čutijo, da gre za novo delitev Poljske, vedo, da bi se morali sedaj odpovedati pruskim poljskim zemljam in lastnem morju, se zavdajo, da so v očeh vsenemške politike le sredstvo nasilja nad ostalimi slovanskimi narodi monarhije in nekoliko jih je sram, da hočejo oni, ki reklamirajo zase svobodo in pravico, pobasati celo Galicijo z več kot 3 milijoni Ukrajinci.

Najbolj ogorčeni in razburjeni so seveda Ukrajinci. Poslanec Levickij je že v »N. Fr. Pr.« izjavil, da hočejo biti Ukrajinci, ako ne morejo ostati v Avstriji, združeni z rusko Ukrajino; posl. Singaljev pa je napovedal daries dopolne formalen prelom med vlado in Rusiji. V neki konferenci, ki se je vršila pod predsedstvom ministra Cviklinskega radi političnih persekucij, je slovesno izjavil: Ker nas hoče država izročiti Poljakom, moramo priti do zaključka, da mi Ukrajinci nimamo v Avstriji ničesar več iskati. Napovedana izločitev Galicije je udarec v obraz Ukrajincem in dokazuje, da hočejo Ukrajince in vse ostale zatirane narode zmečkati. Nima več pomena, da s to vlado se razpravljamo, zato odhajamo s slovesnim protestom proti namernemu nasilju.

Čehi in Jugoslavlani presojajo berlinske načrte popolnoma enotno. Oni smatrajo, da bi njih uresničenje bilo povod za podaljšanje vojne in so najtrdnose odločeni, se do zadnjega braniti proti temu, da bi zmagovala misel nasilnosti. Češko in jugoslovansko stališče je označil na kratko posl. dr. Korošec v dunajski seji proračunskega odseka. Njegov nastop dokazuje tudi razveseljivo dejstvo, da je češka in jugoslovanska taktika popolnoma enotna.

Ob 2. popoldne se je vršilo skupno posvetovanje Čehov, Jugoslovancev in Rusinov. Sklenjeno je bilo, da podajo jutri vsak za sebe nujno interpelacijo, o katerih naj se odpravi debata. Tudi socialni demokratje bodo najbrž interpellirali. Tako je ustavno in nacionalno vprašanje monarhije na mah zopet razgrnjeno in doživeli bomo zopet važne razprave.

Vlada se je vsega tega gibanja hudo ustrašila. Ministrski predsednik Seidler se je podal k grofu Czerninu, ki se je danes zjutraj vrnil iz Berlina in po daljšem posvetovanju z njim je podal v popoldanski skupni seji ustavnega in proračunskega odseka izjavo, katera je v formi demeti, v stvari na priznanje, da je zadeva res že urejena.

Tako se pripravljajo v parlamentu novi kritični časi.

V proračunskem odseku je opozoril posl. dr. Ellenbogen (sec. dem.) na poročila o rešitvi poljskega vprašanja in izjavil dalje: Ta rešitev bi postavila na laž izjave zunanjeje ministra, ki je trdil, da avstrijski vojni čiti ne zahtevajo aneksij. Odcipitev Galicije brez privoljenja državnega zbora se ne dotiče le gospodarskih interesov in avstrijske trgovske politike, marveč tu pojde tudi za poražitev vojnih stroškov na vse prebivalstvo, k čemur bi se potem ne moglo več pritegniti celih 6 milij. prebivalcev. — To vprašanje se dotiče tudi državnopravne zgradbe države. Najvažnejše je pač dejstvo, da taka rešitev vprašanja, ki jo govornik s poljskega stališča razume, v katero pa imajo tudi ostali narodi nekaj besede, pomenja nevarnost za mir; kajti to bi bilo smatrali v Rusiji le za provokacijo, in za odvzete ruskega ozemlja in podložnje pod avstrijsko gospodstvo. — Odeek ne more nadaljevati svojih posvetovanj, dokler ne poda vlada pojasnil o teh časnihikarjih vestih, in to toliko bolj, ker način objav kaže prezirnanje pravice državnega zbora. Zato predlaga, naj se povabi v sejo ministrskega predsednika, da to zadevo pojasni.

Posl. dr. Korošec oblašuje, da naša javnost, dasi zborujeta poslanski zboranci v Avstriji in na Ogrskem, izve tako važne stvari, kakor je rešitev poljskega vprašanja, šele iz časopisja v Nemčiji in na to šele iz avstrijskega. V tem je preziranje parlamentarnih naprav. Rešitev poljskega vprašanja, kakor se namerava po teh vestih, bi imela največji vpliv na zunanjo in notranjo politiko. Zunanje politično bi pomenila podaljšanje vojne, notranje politično pa bi izročila nas Čehi in Jugoslavlani brezpravni in nemški nadvladi. Naši vojaki na fronti bi morali spoznati,

da se bojujejo le še za zatiranje in smrt lastnega naroda. Ker je največje pomena, da smo o stanju zadeve avtentično poučeni, se pridružujem v imenu Jugoslovanskega kluba in Češkega Svaza predlogu posl. dr. Ellenboga.

Načelnik dr. Sylvester je izjavil, da takoj sporoči te »želje« ministrskemu predsedniku.

Malo pozneje je prišlo do podobnih izjav tudi v ustavnem odseku. Dr. Renner je opozoril na časnikiarske vesti o rešitvi poljskega vprašanja in predlagal, naj se prične o tej zadevi v odseku razprava. — Ker je pa med tem že došlo poročilo o sklepu v proračunskem odseku, — je sklenil ustavni odsek, stopiti s proračunskim v dotiko in doseči skupno sejo obeh odsekov, v katero je povabiti ministrskega predsednika, da bi tu podal pojasnila o tem vprašanju.

Oba predsednika dr. Sylvester in dr. Mataja sta kmalu potem imela skupen pogovor ter sklicala skupno sejo na 4. ur popoldne, da sprejmeta na znanje pojasnila ministrskega predsednika.

V tej seji je izjavil ministrski predsednik dr. Seidler.

»Poročila berlinskih listov o poteku in stanju obravnav med vlado nemško in avstro - ogrsko o poljskem vprašanju nikakor ne odgovarjajo dejstvu. Med zunanji ministrom in nemško državo vlado so se sicer res vršila o priliki birvanja grofa Czernina v Berlinu pripravljana dogovarjanja o modalitetah rešitve tega vprašanja, ki so imela zadovoljv potek, ali nikakor še niso dovršena in so mogla toliko manj dovesti do konkretnih sporazumov, ker bodo poklicani govoriti pri morebitnih dogovorih še drugi merodajni činitelji.

Ta izjava je izzvala smeh in proteste. Sredi nemira je načelnik dr. Sylvester nadomda zaključil skupno sejo obeh odsekov.

g Dunaj, 9. novembra.

Po včerašnjih razburljivih prizorih v odsekih — proračunski je bil sinoči razbit! — so se dogovorili Jugoslavlani, Čehi, Ukrajinci, Romuni in nemški socialni demokratje, da podajo danes v zbornici nujna vprašanja, o katerih naj se takoj prične razprava.

To se je danes zgodilo. — Po zapriseženju dveh novih ukrajinskih poslancev so bila prečitana vsa nujna vprašanja. Prvo je podal dr. Petruševič v imenu Ukrajincev, ki protestuje, da se hoče izročiti 3 1/2 milijona Ukrajincev poljski nadvladi, proti čemur se bodo borili z vsemi sredstvi.

Vprašanje dr. Korošca in tovarišev se glasi:

»Iz Berlina v javnost došla poročila o razdelitvi Poljske med Nemčijo in Avstrijo, ki niti ne odgovorja opravičenim težnjam po združenju vseh poljskih zemelj, so vzbudila pri jugoslovanskih, čeških in ukrajinskih poslancih največje ogorčenje, zlasti z ozirom na okolnost, da hočejo po personalni uniji združiti tudi Galicijo z ostalimi v državnem zboru zastopanimi kraljevstvi in deželami, ne da bi se obenem rešilo jugoslovansko, češko in ukrajinsko vprašanje v zmislu izjav 30. maja t. l. in bi bil s tem ustvarjen položaj, v katerem bi bili slovanski narodi potisnjeni v državno zboru za vedno v manjšino, Ukrajinci enako v poljskem deželnem zboru.«

Ko poda še včerašnje kratko izjavo dr. Seidlerja v proračunskem odseku, pravi dalje:

»Podpisani smatrajo ta odgovor nezadostnim in se čutijo prisiljene, da stavijo na Njega ekscelenco gospoda ministrskega predsednika v dopolnilo odgovora še naslednja vprašanja:

1. Ali se namerava rešiti poljsko vprašanje v njega polnem obsegu s popolno združitvijo ruske in pruske Poljske s poljskim delom Galicije?

2. Ali hočejo poljsko vprašanje in obenem litvsko in kurlandsko vprašanje rešiti še pred mirovno konferenco in to edino le od strani centralnih oblasti?

3. Katere činitele smatra vlada za merodajne in poklicane, da bi sodelovali pri morebitnih dogovorih, kakor pravi včerašnji odgovor?

4. Ali vlada ne namerava rešiti obenem tudi druga, nič manj pereča vprašanja, kakor jugoslovansko, češko in ukrajinsko v zvezi s poljskim vprašanjem?

Tri interpelacije.

g Dunaj, 9. novembra.

Poslanec dr. Ravnihar interpelira ministra za notranje zadeve zaradi nedovolitve ustanovitve »Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani. — Dalje interpelira domobranskega ministra v zadevi konflikta, ki ga je bila imela gospa Marija Klobučarjeva, soproga c. kr. višjega dež. sodnega svetnika v p., s c. in kr. nadporočnikom Avgustom Stoinscheggom, županom v Rogaški Slatini, kjer je bivala iz zdravstvenih ozirov. Kot zavedna Slovenka je zahtevala, da župan z njo govori slovensko. Župan, ki je bil takrat v uniformi c. kr. nadporočnika, pa je začel zaradi tega gospo psovati z besedami: »So ein gemeinsames Luder! Dort ist die Tür! Ich plege nur mit anständigen Damen za verkehren.« Gospa Klobučarjeva, ki je zaradi te nečuvne žalitve zahtevala zadoščenja pri c. in kr. vojaškem poveljstvu v Gradcu, tega zadoščenja še danes ni dobila. Interpelacija zahteva od domobranskega ministra, da ukrene, da dobi žaljena gospa zadoščenje v prvi vrsti od strani žallca.

Interpelacija dr. Korošca in tov. na železniškega ministra radi krivičnega in neenakega ravnanja za evakuiranimi uslužbenci Južne železnice.

Uprava Južne železnice je drugače postopala z evakuiranimi železniškimi uslužbenci iz Tirolske in Primorske; delala je predvsem tudi razliko med Nemci in drugimi narodnostnimi. Zahteva se, da uprava svoje postopanje revidira v zmislu enakopravnosti in enakomernosti.

Interpelacija dr. Verstovškega in tov. radi rekviriranja volne in prediva na Stajerskem. Vsled pičlega pridelka lanu in konoplja je treba, da se predvso pusti pridelovalcem. Prosi za znižanje množine volne odraslih ovc, ki se ima rekvirirati, in da se volna jagnjet splohusti ter v obče omeji rekvizicija preko mere, ki bi vzela lastnikom čez njih lastne potrebe.

Posl. dr. Verstovšek o naših delavcih.

Dunaj, 7. novembra.

V svojem govoru v včerašnji seji državnega zbora je razpravljaj poslanec dr. Verstovšek o željah jugoslovanskega delavstva, ki zaslužio izdatno podporo jugoslovanskih zastopnikov, kajti oni so spoznali v velevažnem trenutku politični pomen toka življenja na jugu. Z veseljem bomo pozdravili vsi zlasti oni čas, ko se bodo naši delavci vrnili iz tujine, iz Amerike in Nemčije, da najdejo v ljubljani domovini dovolj zaslužka. Pri nas, na domačih tleh, je žalibog dovolj prostora za tujce, ki se mastijo z mastnimi zaslužki, naši vrli sinovi pa morajo v tujino. Mi se bomo najbolj veselili, če nam celotni preobrat v Evropi prinese srečni čas, ko bomo pozdravili vrnitev naših sinov iz tujih dežel. (Živahno prijetjevanje.)

Nemško: Cesarstva naredba z dne 9. avgusta 1914, ki omejuje nedeljski počitek v rudnikih in ki je skrajšala obroke za izplačevanje mezd, ni več na mestu. To je priznal tudi odsek, ki pa se je navzle tem vdal vladi ter privolil v gotove izjeme glede nedeljskega počitka. Koliko krivice je napravila ta naredba rudarjem! Vedno so rudarji v polni meri vršili svojo dolžnost in storili bodo tudi v naprej vse, da preskrbijo prebivalstvu dovolj premoga. Oni zahtevalo le, da se jim da kruha in živila, ne pa ostrih zapovedi kakšnega častnika, ali pa naredb, ki jim grozijo s smrtjo in ječo. Le če bodo rudarji dobro preskrbljeni z živili, bomo imeli dovolj premoga. Žalostno je, da mora vlada sama priznati, da premoga ni, ker so rudarji lačni. Imela je za nje dovolj raznih drakoničnih odredb, da jih prisilila k delu, pa premalo kruha.

Mraz je pred durmi. Ze od m. kriči vse po premoğu. Ce pride ka strofa, ce bomo morali zapreti

mestih plinarne, če se bo ustavljala promet, če bodo zapirali dobrodelne zavode, šole, če bodo ljudje morali živeti v temi in mraku — temu niso krivi delavci, kriva je vlada. (Tako je!) Rudar je svojo dolžnost vršil, storil je, kolikor je mogel. Zameriti mu ne more nihče, ako mu lačni želodec vduši patriotično požrtvovalnost. Zato je glavna dolžnost vlade, da preskrbi rudarjem dovolj hrane.

Govornik razpravlja na to o težnjah slovenskih rudarjev v Skalari pri Velenju. Delavci so tam z ravnotežjem in s poveljujočim častnikom zadovoljni, a provizija pa je pod vsako kritiko. Glavna krivda zadene c. kr. namestništvo v Gradcu, ki je sploh spravilo deželo na rob propada. Pri tem pa deli grof Clary odlikovanja sebi in svojim prijateljem — ki še ne vedo, za katere zasluge so bili dekorirani. (Smeh.) Država bi morala tudi spopolniti varnostne naprave, ki so precej zastarele. Zlasti nedostajajo tudi sanitetni uredi. Govornik se zavzema za energično zboljšanje in spopolnjenje prehrane ter povdarja, da je treba tudi kmata računati med take delavce.

Navedba nas z največjim veseljem, da se je vse naše delavstvo izreklo za deklaracijo, narodno — napredno in socialnodemokratsko, da celo naši rojaki-delavci v Nemčiji so se pridružili deklaraciji. Radostno razpoloženje je zavladalo v vseh slojih južnih narodov do Balkana, mogočen val, ki ga ne bo ustavil noben avstrijski ministrijski predsednik. Morda pride še kratka doba, ko se bo skušalo z denunciacijami in krvniki zaslužiti jugoslovanske narode, toda vsi sloji naroda se bodo, če pride še enkrat do tega, tim ožje sklenili in bodo znali otresti in prepteti vsako neronsko grozovlado in nemškonskonalni režim. Iz krvi, iz žrtve, iz nepopisnega trpljenja preganjanja, iz krvi padlih vojakov, bodo tam na jugu vstali močnejše dejanja, ki bodo imeli pogum odstraniti vsakega tujca, ki se zaganja v pravice Jugoslovancev in ga tudi osebno klicati na odgovor. Narod na jugu je složen, to naj si dajo povedati tudi dunajski gospodje. Delavstvo se nam pridružuje v sklenjenih vrstah in radostno bomo pozdravili čas, ki mora priti, ko bo na domačih tleh za našega človeka prostora in hrane in zasluga dovolj. (Živahno pritrdjevanje.)

Poljska ustava.

Ustavni odsek bivšega poljskega provizorijeke sveta je po petmesečnem delu sprejel ustavni projekt, ki določa: Poljska država je neodvisna dedna konstitucionalna monarhija, ki daje tudi ženam pravico do nasledstva. Ljudstvo, to je deželni zbor volil kralja in določil nasledstvo. Deželni zbor obstaja iz poslanske zbornice in senata. Volilna pravica je splošna, enaka, tajna, neposredna in proporcionalna. Vsak državljani nad 25 let, tudi če ne zna brati in pisati, je volilec. Na vsakih 60.000 prebivalcev pride 1 poslanec. Dežela se razdeli v tri mandatske volilne okraje. Senat volita velesposobni in deželne avtonomne korporacije v enakih delih do polovice članov, drugo polovico pa tvorijo virilisti in od kralja imenovani. Virilisti so polnoletni člani vladajoče dinastije, nadškof varšavski, predsednik vrhovnega sodišča, predsednik vrhovnega upravnega dvora in ravnatelj najvišjega učiteljskega v državi. Med imenovane člane spadajo škof, zastopnik evangelijsko - avgusbskega in zastopnik evangelijsko - reformiranega duhovništva ter od kralja za dobo 10 let imenovani člani in sicer 4 na predlog poljedelskih korporacij, 3 na predlog trgovskih organizacij, 3 na predlog delavskih organizacij in 1 na predlog učiteljskih organizacij. Razeneta poklicne kralji do smrti v senat najvišjavnosti, državne, narodne gospodarje, umetnike in učenjake. Senat naj ima toliko članov, kakor znašata 2/3 poslanske zbornice. Poslanci se volijo na pet let, senatorji na deset let, vsakih pet let pa naj odpade polovica senatorjev. Poljska zbornica odloča o smeri državne politike, senat sme sklepanje samo zaveti. Če se proračun ne sprejme, sme država nadalje pobirati obstoječe davke in izplačevati zakonite izdatke na pr. plače. Poslanci smejo izreči ministrom nezaupanje in staviti interpelacije. Vsak minister mora odstopiti, če to zahteva poslanska zbornica z 2/3 večino ali pa obe zbornici z navadno večino.

Razgovor s hrvatskim politikom.

Naš dopisnik je imel priliko, se razgovarjati s hrvatskim politikom, ki prav dobro pozna tudi slovenske razmere. Razgovor se je razvijal takole:

Kaj bo z volilno reformo hrvatskega sabora? Stvar je v dobrem teku. Ker pa se pri nas v celni monarhiji le igrajo z demokracijo in ustavnostjo, hočejo tudi v naše volilno reformo spraviti nekaj hudičevega olja, ki naj paralizira demokracijo in narodno edinstvo, hočejo nam namreč od zgoraj vrniti celo vrsto virilistov, in sicer po veroizpovedanjih.

Ali priključite ugoden razvoj v hrvatsko - srbski koalicijski?

»Vsekakor. Pazljivo motri koalicijske vse znake na političnem območju, a si hoče tudi zagurati tla. Frankovič, glavna naša nesreča in sramota, so pri običajnih volitvah še to izgubili, kar so imeli. Tudi taki elementi, ki so prej omahovali, stopajo na jugoslovansko stran. Ljudje, mekor dr. Milan Kovačević, so povsem osamlili; ne zaupa jim nihče, ker živijo iz motnih virov ...

Kdo je pravzaprav ta dr. Milan Kovačević, ki je Slovence nazval belasti?

»Ne čudim se, če ga ne poznate. V Ameriki je bil zdravnik, a je v vsakem oziru skrabiral. Zda se tu valjuje v politiko, da bi si s tem nadomestil klientelo. Letos spomladi je hotel izdati neki spis o Hrvatih in Slovencih, kjer naj bi se poveljevala dunajska politika, a je skrabiral tudi s tem. Slovencev sploh ne pozna ...

Kaj sodite o takozvanem podrobnem delu, ki smo se pred vojno Slovenci s njim ponašali?

»Sedaj je aktualno eno edino podrobno delo: namreč to, da postane vsakdo izmed nas v svoji duši v vsakem oziru in brezpoznojn Jugoslovanci. Mi moramo postati tako homogeni jugoslovanske enote, da ne bo v tem kontinuu nobene vrzeli, kjer bi mogel sovražnik zastaviti svoj vzvod, nobenega važnejšega človeka, ki bi ga mogel porabiti za svoje namene proti nam. Velik napredek je, da je Krek večino svoje stranke pridobil za jugoslovansko ...

Kako sodite o našem položaju vseh zmag nad Italijani? »Nemci se delajo, kakor da so to zmage nad Jugoslovanci. Mi moramo iz tega nemškega vedenja izvajati posledice ter najradikalnejše vztrajati pri svojih zahtevah, da še radikalnejši moramo postajati, in sicer vsi da zadnjega moza.

Ali se ne bojite persekucij?

»Takihi ne bo več, kakoršne so bile. Evropa in ves kulturni svet gleda na nas. Skandali, ki so se pred 3 leti godili pri nas in ki so dosle deloma razkriti, so pokazali vso monstruoznost avstrijskega »državniškega dela« in potrebo radikalnih operacij. Sicer pa, naj pridejo persekucije! Če smo prenesli prve, prenesemo še druge. Vsi smo edini z Vašim dunajskim dopisnikom in pravimo: Ne odnehamo in če se svet podere nad drugo eno ali drugo izmed nas. Če se drugi žrtvujejo za prazen nič, pa mi vsaj vemo, čemu da trpimo.

Kaj mislite o polzkuhih naših sovražnikih, nas odtrgati od Hrvatov s tem, da se da ali obeta Hrvatov to ali ono?

»Tega pravi Hrvat dandanes ne jemlje resno. Obljubimo imeli že dovolj in varani smo bili zadosti l. 1848. Pa če bi tudi besede nemških politikov bile več nego votel glas, mi se ne damo zavbiti v separatizem: v nas je trdna zvestava, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in te enostavne prirodne istine mi ne moremo zatajiti za nobeno umetno konstrukcijo, ki jo prej ali slej vendarle podero prirodne sile. Končno je z usodo Slovenije absolutno zvezana usoda hrvatske Istre in dalje tudi Dalmacije ... In še nekaj: Za izpolnjevanje našega bodočega javnega in kulturnega življenja je naravnost potrebno, da Hrvatska ni sama, ampak da živi skupno s sosedi, ki so se veselo zgodovine in geografije razvijale in razvile drugače, skupno z marljivo in iz malega dela vzraslo Slovenijo, z umetniško romansko Dalmacijo in z junakiški Balkanom. Rekel bi, da smo Hrvati epika, Slovenci lirika. Srbi pa nam dajo svojo tragedijo ...

Le v integraciji vseh treh delov vidimo mi plodovito podlago za našo močnejšo bodočnost. Dramatično Vojnovoje je lep simbol take integracije Jugoslovanstva.

S tem se je razgovor prekinil.

Novi revolucija v Rusiji.

Petrograd, 8. novembra. (Kor. ur.) Agentura. Ravno kar se je sestala na sejo glavni kongres delavskih in vojaških svetov vse Rusije ter poslal vsem ruskim armadam poziv za zahtevo, da naj ustanove provizorične revolucionarne odbore ter jih store odgovorne za vzdržanje revolucionarnega reda in trdnosti na fronti. Poveljniki se morajo pokoravati ukazom odborov. Komisarji vlade so bili odstavljani in komisarji kongresa delavskega in vojaškega sveta potujejo na fronto. Glavnega kongresa se je udeležilo 560 odposlancev. Provizorični predsednik je predlagal, da naj se izvoli predstojništvo, v katerem naj bi bili zastopniki maksimalisti s 14 člani, med njimi Ljennin in Trotskij, ter revolucionarni socialisti s 7 člani. Kongres je odobril ta - le dnevi red: 1. Organizacija oblasti; 2. vojna in mir; 3. ustavodajni zbor. — Nato je izvolil kongres odposlanstvo, da prične s pogajanjem z drugimi revolucionarnimi demokratičnimi zvezami glede korakov, da se prepreči krvproletje. Neki član revolucionarnega komiteja je poročal v seji, da je Kerenski dne 7. novembra v Gačini nagovoril oddelek 6000 mož, ki je bil s fronte poslan proti glavnemu mestu. Oddelek je po daljših pogajanjih izjavil, da v tem trenutku še ne bo korakal proti Petrogradu. Trotskij je izjavil, da so bili bivši ministri aretirani zgolj iz maščevanja in političnih nagibov. Vsi socialistični ministri ter vsa vlada pridejo zaradi udeležbe pri zaroči Kornilova pred sodišče. Revolucionarni odsek je sklenil, proglasiti nad njimi hišno zaporo.

Petrograd, 8. novembra. (Kor. ur.) Danes jutraj so izšli vsi listi, izvemši večino dnevnikov takozvanega »meščanskega časopisa«. Te tiskarne je dal delavski in vojaški svet od vojaštva zasesti, da zagotovi tisk listov vojakov, delavcev in socialistov. V mestu vlada mir. Mestni svet je ustanovil odsek za javni blagor, sestavljen iz zastopnikov magistrata, glavnega odseka delavskih in vojaških svetov, sovjeta kmetov, vojaških in delavskih organizacij. Odsek za javno blaginjo je prebivalstvu na razpolago za slučaj izgrediv. Povodom dogodkov 16. in 18. julija aretirani maksimalisti so bili izpuščeni.

Amsterdam, 9. novembra. (Kor. ur.) »Daily Telegraph« poroča iz Petrograda 7. t. m.: Včeraj je nastala panika, pri kateri je bilo nad 30 oseb usmrtenih ali ranjenih. Čez newskijski prospekt so se peljali oboroženi avtomobili. Ljudstvo je mislilo, da gre za kak napad ter je zbežalo na vse strani, pri čemur se je zgodilo več nesreč.

Ljennin — ministrijski predsednik.

Stockholm, 8. novembra. (Kor. ur.) Vest o izbruhu revolucije boljševikov je dospela sem že ob 1. ponoči. Listi so navezani samo na oficijalna poročila petrogradske brzojavne agencije, ki je v rokah boljševikov. Dne 8. novembra dopoldne iz Petrograda ni do-

spela nobena brzojavka. Negotovo je, kaj se je zgodilo s Kerenskim. Iz Kosteome poročajo, da se nahaja Kerenski v Petrogradski trdnjavi. Ljennin je ministrijski predsednik. Trotskij vrhovni poveljnik. V Rusiji še ni znano, kaj se je zgodilo v Petrogradu. Geslo boljševikov je: Takojšnji mir in razdelitev zemljišč. Govori Miljukova in Tereščenkina, ki so očitali boljševikom krivdo glede junijskih porazov, so pospešili razpad delavskega sovjeta. Boljševiki smatrajo nastop Tereščenkina za žalitev delavskega sovjeta, ki ga je tudi vlada zadnji čas popolnoma ignorirala. Z ozirom na grozečo strašno lakoto in z ozirom na to, da je vlada nastopila proti mirovnim pogajanjem, so sklenili boljševiki, vzeti vladno oblast v svoje roke. Želja ruskega naroda po miru je tako velika, da so se jim pridružili celo nekdanji nasprotniki boljševikov.

Petrograd, 8. novembra. Revolucionarni vojaški odsek petrogradskega delavskega in vojaškega sovjeta objavlja oklic, v katerem pravi: Oblast v Petrogradu je v rokah petrogradskega delavskega in vojaškega sovjeta. Vlada Kerenskega je strmoglavljena brez krvproletja. Odsek pozivlja na fronti stoječe vojske, da naj podpirajo novo revolucionarno oblast, ki bo takoj skušala skleniti pravičen mir, predlagala povračilo zemljišč kmetom in vpoklicala ustavodajni zbor. Vsa krajevna oblast prehaja na okrajne delavske in vojaške sovete.

Petrograd, 8. novembra. (Kor. ur.) Vsesrski kongres delavskih in vojaških svetov je izdal tudi proklamacijo na delavce, vojske in kmete, v kateri pravi, da imajo delavski in vojaški sovjeti vso oblast v rokah, da so vladni komisarji odstavljani, da bodo predsedniki svetov neposredno občevali z revolucionarno vlado. Vsi člani kmetijskih svetov, ki so bili aretirani, se morajo takoj izpustiti. Aretirati je vladne komisarje.

Haag, 9. novembra. Iz Petrograda poročajo, da so se vse garnizije pridružile Ljenninu. Petrograd je v zastoju. Kronštad, Reval in Novgorod so se v ponedeljek pridružili vstaji. Kerenski se mudi baie v Moskvi. Glasom drugega poročila je baie že zaprt.

Petrograd, 9. novembra. (Kor. ur.) Revolucionarni vojaški odsek je sporočil vsem častnikom, vojakom in odsekem sklep, da vrže Kornilova in njegove pristaše v petrogradsko trdnjavo v ječo in jih postavi pred vojno sodišče.

Boji.

Petrograd, 8. novembra. (Kor. ur.) Ko se je zdanilo, so se polastile po večurnem obleganju in streljanju pušk čete revolucionar. Komiteja Zimske palače. Tudi artiljerija se je udeležila boja. Izvemši Kerenskega so vsi ministri aretirani. Na enak način so se polastile čete petrogradskega generalnega štaba.

Petrograd, 9. novembra. (Kor. ur.) Glasom poročil iz Helsingforsa so sklenili odposlanci baltičske brodogradnje in vojaških svetov, pridružiti se petrogradskim sklepom. Revolucionarni odsek v Revalu je zasedel vse vojaško važne točke. Iz Kasanji poročajo, da so tamošnjega poveljnika čet generala Arhipova aretirali.

Ruske tajne pogodbe.

Stockholm, 8. novembra. Tukajšnji voditelji boljševikov računajo z zmago revolucije, dasiravno priznavajo, da je mogoča protirevolucija, zlasti v Novo Čerkasku s pomočjo ententnega denarja. Tajne pogodbe so izginile iz ruskega zunanjega ministristva. Prvo, kar je Ljennin storil, je bilo, da je polastil vseh blagajn. Ljennin namerava nacionalizirati kapital. Boljševiki hočejo brez ozira na zavezniške skleniti separaten mir, so pa proti temu, da se odstopi Kurlandija Nemčiji z ozirom na princip samoodločbe narodov. Rešitev poljskega problema naj se prepusti Poljakom samim.

Cesar na Beneškem.

Trst, 6. novembra. (Kor. ur.) Cesar je posetil danes Latisano. V Cervinjanu ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Latisano so Italijani razstrelili in zažgali. Popoldne je posetil Ogleg. Umetnin niso Italijani odneli. Z motornim čolnom se je peljal cesar v Gradež, kjer ga je prebivalstvo viharo pozdravilo.

Videm, 8. novembra. (Kor. ur.) Iz Celovca se je odpeljal cesar v Humm in Videm. Čete in prebivalstvo ga je povsodi navdušeno pozdravljalo. Cesar je podal svojo zahvalo in priznaje Kroatini vojni armadi, ki je toliko časa držala z maloštevilnimi četami našo koroško fronto. Kanalska dolina je malo trpela. Ponteba je močno poškodovana.

Ljubljana, 7. novembra. (Kor. ur.) Cesar je obiskal včeraj številne čete na prostoru pri Vidu. Defiliranje v boj odhajajočih vojakov je podajalo pretresljivo sliko. Zvečer je sprejel cesar nadvojvode in razne dostojanstvenike.

Cesarica v bolnišnicah.

Ljubljana, 7. novembra. (Kor. ur.) Cesarica je pričela včeraj posečati bolnišnice v obsežju proti Benečiji prodajajočih armad in sicer je posetila najprvo neko vojno bolnišnico v Trstu. Cesarica je hodila ob posteljah vseh ranjencev, sočutno izpraševala, kako se počutijo, o njihovih domačih razmerah in delila darove.

Italijani vrženi pri Cadoru.

NASE URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. novembra. (Kor. ur.) Italijanski bojišče. Odpor Italijanov ob Livenzi smo zlomili. Zavezniki so prekorčili reko na celi fronti ter prodirajo proti zapadu. Tudi v tirolskih obmejnih gorah naše čete napredujejo. Na vzhodu in v Albaniji ničesar novega. — Šef gen. štaba.

AVSTRISKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 10. novembra. (Kor. ur.) Sovražnika smo vrgli v pokrajini pri Cadoru nazaj; njegovo umikanje sega tudi že v Sugansko dolino.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 9. novembra. (Kor. ur.) Zapadno bojišče. Skupina gim. Rupprehta. Artiljerijski boj na Flinderskem je narasel popoldne v pokrajini ob Yseri pri Poelkappellu in pri Passhendaleu do velike sile. V Artoisu je ogenj na več točkah oživel. Angleške izvidne snuke južno od Ashevillea in severno od Scarpe smo zavrnili. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Nobenih bistvenih dogodkov. — Skupina vojvode Aibrehta. V Sundgavu smo vrgli nazaj po silnih ognjenih valovih prodirajoče napadalne čete Francozov. V boju v zraku in v sled obrambnega ognja so izgubili nasprotniki 13 letal. Poročnik Bongratz 21. v boju v zraku. v. Bülow 25., poročnik Böhme 22., poročnik Bongratz 21. v boju v zraku.

Vzhodno bojišče. Nikakršnih večjih bojev.

Makedonska fronta. V loku Črne so pripeljali nemški in bolgarski oddelki iz sovražnih jarkov nazaj vjete in 1 strojno puško. V ravnini Strume so izvršile angleške stotnije sunek proti Kijuplju in Proseniku. Silen sunek Bolgarov jih je vrgel nazaj. — v. Ludendorff.

Italijansko bojišče. Livenza je prekorčena. Brez počitka prodirajo zavezniške armade na gorskih cestah in v ravnini, lomeč odpor italijanskih posiednih čet v snegu in naivu proti Pavi. — v. Ludendorff.

Italijansko bojišče. Prvi roji naših čet, ki so prekorčile Livenco, so že dosegli Pavo. Vse kaže, da so za izjalovljeni Italijanski načrti za ustvaritev odporne črte pri Pavi. Italijanska armadno vodstvo bo najbrže sledilo francoskemu nasvetu, postaviti se v obrambo šele na prostoru za Adžo, tako da bo Vercina na severni kraji stebel nove defenzivne črte. Tako bi naše čete okupirale vse Benečijo. Iz Lugana so poročali že pred par dnevi, da se pripravljajo prepustitve črte ob Pavi. Napram strašnim sovražnikovim masam se more pričakovati celo upustitev Benečije, kjer imajo od ponedeljka muzeji in cerkve znake Rdečega križa, in ustavitve italijanskega umika šele ob Adži. Vpoštevaje se pri tem tudi volja zavezničev, ki silijo na to, da naj se operacijsko polje preloži onostran Benečije. Tačas ko potekajo operacije zavezničev tako ugodno, se pečajo zavezniški voditelji: Lloyd George, Painlevé, general Foch, poslanik Barrere, Orlando, Sonnino, vojni minister Altieri in podšef generalnega štaba Porro z nastalim vojnim položajem in odredbami, katere bi ukrenili napram vedno večji katastrofi. »Agencia Stefania« ve samo to, da posvetovanje voditeljev podaje svečan dokaz popolne solidarnosti zavezničev, kar pa najbrže ne more potolažiti razočaranega italijanskega ljudstva, nad katero leto vsak dan hujske vojne grozote. Tu vmes se je oglasila »Tempa«, z nasvetom, da naj se Italija le sama trudi, ako hoče doseči svoj cilj, pred vsem pa se mora držati disciplin in v okvirju srece. Francosko - angleška pomoč se kaže tako v vedno slabši luči. Nekaj jim bodo dali, toliko, da se bodo sklicevali na svojo pomoč, drugače pa radi spominjajo Italijo, da se je vedno bahavo ustila, da bo storila že sama vse. Sedaj pa naj stori.

Cadorna ni več vrhovni poveljnik? V Lugano so došla poročila, da Cadorna ni več vrhovni poveljnik italijanske armade, marveč da je prevzel njegovo mesto general Diaz.

Italijanski uradni opis umika preko Tilmenta. Italijanska oficijozna nota razglasa: Italijanska armada je zavzela nove pozicije. Zopet se je moral kos nacionalnega osemstva prepustiti sovražniku. Iprka žrtve, kateri pa se ni bilo mogoče izkiniti ob sedanjih razmerah. Ko je bilo levo krilo odrezano in zveze ogrožene, se je morala Italijanska armada umakniti do Tilmenta. Vsi tedaj prvega umikanja je bilo mogoče odpraviti proti zapadu ogromno množico prebivalstva in transportnih vlakov. Odpor pri Tilmentu pa je mogel biti samo provizoričen. Struga reke je bila osušena, tako da ta črta ni delala nikakih ovir. Sicer pa njena dolžina ni v nikakem razmerju z bojnimi silami in drugimi sredstvi, katere bi bila potrebovali za njeno držanje. Ako bi bili še dalje ostali ob Tilmentu, bi si bil sovražnik s kakršnikoli napadom v masah na naše v kordnih postavljene čete priboril lahek uspeh. Tekom umika smo morali neprestano odbijati močne sovražne napade v masah. Sovražnik se je hotel okoristiti z našim položajem in odpreti vrzel med sredstvom in našim levim krilom, da bi mogel na to pasti po naši zadnji fronti in naših korakajočih četah. Nalogo kritnih čet so izborno izvršili specialni zbori iz Giorgio, kavalarijske divizije, kolearski, strojnice in avtomobili pod vrhovnim vodstvom grofa Turinškega, kakor tudi četna berzalskega brigada. Ob vedno težji sovražnikovi nevarnosti in v sled tega močno omejenem umikanju ni bilo mogoče preprečiti opustitve materiala, katerega odvažanje je bilo težko, in obkolitve posameznih oddelkov. To moštvo in ta material pa je samo del tega, kar se je moralo evakuirati. Vsi opisi razmer je mogel sovražnik brez truda polastiti krajev in materiala, kar predstavlja v svojem bulletinu za slavne usvojitve in stajajo, brez odpora izročene

trofeje. To se mora povedati glede na gorsko pokrajino, ki je v avstrijskem armadnem poročilu opisana kot pozorišče ogromnih ofenzivnih činov Konrada, dalje glede na še davno ne več branjene kraje Humlin, Palmovo, kateri se navajajo v avstrijskih poročilih za trdnjave ali okopane tabore. — Zavračajo vso to prav po italijansko zasukan poročilo zadostno naša uradna poročila, ki so vedno kratka pa jasno in točno navajajo dejstva.

Angleško - francoska komisija na italijanski fronti. Iz Rima 8. t. m.: Lloyd George, Painlevé in drugi člani angleško - francoske komisije so obiskali danes italijansko fronto, se posvetovali dve uri s kraljem in inšpicirali angleško - francoske čete.

Begunci iz gornje Italije. Iz Lugana 9. t. m.: Število beguncov iz gor. Italije se čeni nad 100.000.

Dva ukaza. Iz Lugana 9. novembra: General Cadorna je izdal ukaz, da se morajo vsi po deželi raztreseni vojaki zglasti pri poveljstvih tekom 5 dni. Grozi jim s smrtno kaznijo. Munijski minister Dall'Olio je izdal poziv delavcem v munijskih tovarnih, naj opuste prepire in zagotove municijo armadi.

Permanentni vojaški centralni komitej. Iz Lugana 9. novembra: Agenzia Stefania poroča: Na konferenci v Rapallu (na italijanski obali vzhodno Genove) se je sklenilo, ustvariti vrhovni politični svet med alijanci, ki bo imel na svoji strani za vso zapadno fronto permanentni vojaški centralni komitej.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

8. novembra. Včeraj je trajalo umikanje naše črte dalje. Gibanje večine čete se je moglo izvršiti brez ovir. Kritne čete so vstavljale prodiranje sovražnika s številnimi hrabriji boji med grifit Vittoria in izlivom Monticane v Livenco. Naši letalci so premagali ljuti odpor sovražnih letal in obnovili obstreljevanje sovražnih čet ob Tilmentu. Pet sovražnih aparatov je bilo zbitih.

9. novembra. Čete dohajajo neprestano in se utrjujejo na za odpor določenih pozicijah. Zadnje straže in kritni oddelki hrabro in nevtudno zadržujejo sovražnika dalje.

Bolgarski car na jugo - zapadnem bojišču.

Trst, 9. novembra. (Kor. ur.) Cesar in kralj je povabil bolgarskega carja Ferdinand in njegova sinova na jugo - zapadno bojišče, da bodo pričeli velikim zmag zavezničev. Car Ferdinand je na to povabil, izvršajoč iz intimnih zavezniško-prijateljskih odnosov, danes dopolnje prispev v Trst, kjer se je mudil naš cesar. Na kolodvor je došel kmalu nato tudi nadvojvoda Maks. Podozrivata se da vladarja jako prisrčno. S carjem sta došla tudi prestolonaslednik Boris in princ Ciril, ki jih je naš cesar na prisrčen način sprejel. V spremstvu carja sta generalisimus Žekov in kritni pobočnik polkovnik Tantilov. Car je s svojimi sinovoma nato obiskal cesarico v dvornem vlakcu. Po družinskem obedu je car nadaljeval pot na operacijsko ozemlje.

Vojni cilji Bolgarske.

Sofija, 7. novembra. V zadnji seji so branja je ministrijski predsednik Radoslavov pri razpravi o vojnih ciljih Bolgarije s posebnim poudarkom na Dobrudži med burnim odobravanjem izjavil: »Da odstranim vsak dvom, izjavljam slovesno, da bodo vsa ozemlja, kjer je teklja bolgarska kri, pripadala Bolgarski.«

Obstreljevanje Mitlen.

Bern, 8. novembra. (Kor. ur.) Iz Aten poročajo, da so turške obalne baterije obstreljevale Mitlene.

TURŠKO URADNO POROČILO.

7. novembra. V odseku pri Gazi in ob obali so se opetovani sovražni napadi krvavo zlomili. Dve angleški pehotni diviziji in dve konjeniški diviziji, ki sta na našem levem krilu prodirali, sta zadeli ob naš protinapad ter smo jih ustavili. Na ostalih frontah nobenih pomembnih dogodkov.

Angleži zavzeli Gazo.

London, 7. novembra. Gazo smo danes jutraj zavzeli. Nadaljnih podrobnosti še ni.

Amerikanci na Azorih.

Bern, 9. novembra. (Kor. ur.) Portugalski listi poročajo, da so Amerikanci zasedli Azore ter da grade pri Ponta del Gada velikanske utrdbe. Portugalski listi se boje, da je zasedenje otokov definitivno.

Ameriška misija v Londonu.

London, 9. novembra. Sem dospelo posebno ameriško odposlanstvo mornariško, vojaških in finančnih strokovnjakov ter polkovnika House, obstoječa v celem iz 27 članov, je imela v četrtek prvo posvetovanje, na katerem je polkovnik House razvil svoj program. Njegov program obsega celo vrsto zlasti tehničnih vprašanj ter je polkovnik naglašal, da polaga Amerika sedaj največjo važnost na gradbo ladij. Odposlanstvo bo v kratkem obiskalo Francosko.

Proti tujcem v Ameriki.

London, 7. novembra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Po New Yorku se govori, da namerava vlada zaradi številnih požarov in atentatov na transportne ladje proglasiti vso obal 100 milj globoko za prepoved območja za sovražne podaneke. Ta odredba zadene mnogo tisoč Nemcev. Zatrjuje se, da se bo ta prepoved raztegnila tudi na obrežje velikih jezer.

New York, 9. novembra. (Kor. ur.) Na ukaz državnega upravitelja so bili uradniški prostori Hamburg - Amerika-Line zaprti ter premoženje družbe kot sovražno imetje zaplenjeno.

Potopljena ameriška patroljska ladja.

Washington, 7. novembra. (Kor. ur.) Uradno se poroča: Ameriška patroljska ladja »Alcedo«, je bila v ponedeljek v vojnem območju potopljena od nekega podmorskega čolna. Enega častnika in 20 mož pogrešamo.

Francoska zahvala Braziliji.

Pariz, 8. novembra. (Kor. ur.) V zbornici je prebral predsednik Deschanel adres, ki pravi, da zbornica pozdravlja vstop Brazilije v vojno in da izraža predsedniku in vladi in ljudskemu zastopu Brazilije čustva bratstva, solidarnosti in zahvale francoskega naroda. Adresa je bila v zbornici in v senatu soglasno sprejeta.

Politične vesti.

== Ustavopravni kuriozum. Dunajski poročevalci nam piše: Državni poslanec odloži svoj mandat, da postane zopet — državni poslanec! Ta unikum je možen le v Galiciji, kjer imajo v kmečkih volilnih okrajih dvomandatne volitve s proporcijalnim volilnim pravom in z namestniki. — Ukrajinski poslanec dr. Čehelski je odložil svoj mandat za volilni okraj Jaroslav-Cieszanow, da bi mogel prevzeti mandat za okraj Skole-Strij-Tydačow-Bobska, osirotel vsled smrti poslanca dr. Olesnickega, katerega namestnikom je bil izvoljen dr. Čehelski. Namesto odstopivšega dr. Čehelskega v prvem volilnem okraju pride v poslansko zbornico pater Emiljan Pohoreckij, papežev komornik in gimnazijski katehet, ki pripada narodno-demokratski stranki in vstopi v ukrajinsko parlamentarno združenje. Na ta način je pridobil U. P. Z. v teku enega meseca kar dva člana. Prvi je dr. Čehelski, drugi Pohoreckij. Zanimivo je, da je bila omenjena volitvena reforma v Galiciji sad kompromisa med Poljaki in rusofili na škodo Ukrajincem. Na tej podlagi sta bila izvoljena dr. Murkov in Kurilovič, ki zdaj nista več poslanci, dočim so Ukrajinci z njo zdaj le pridobili.

== Dobrotniki države. Za sedanje čase velja sicer za nas Slovence še vedno parola: »Jezik za zobmi!« vendar pa si ne moremo pomagati s ne bi časih spominjali, kako raznih procesih zoper nemške vojaške privilegije ali Leinweber, Kranz in drugi quanti na vse pretege skušali, to gospodo potegniti iz blata. Tudi državno pravdnštvo se ni zganilo, ko so gospodje zagovorniki na uprav »naiven« način natančno izračunali, koliko so te gospodje državi s svojim javnim delovanjem in gospodarstvom pravih prihrankov. Milijone in milijone bi morala država za gotove naprave več izdati, ko bi teh dobrotnikov ne bilo, ki so v pravem času s svojo plodovito inicijativo ustvarjali čudovito cenene institucije, ki so državnim blaginjam toliko prihranili, da tisti zneski, ki »hodijo sedaj navzkriž«, niti niso omembe vredni!! Vedno smo se čudili, da nihče izmed tistih, ki branijo pri nas pravico, ni tega plitvega in inferiornega zagovarjanja primerno okraščil. Torej za dobrotnika naj velja tisti, ki ga sedanje razburkanost razmere slučajno postavijo na tako mesto, kjer treba svoje zmožnosti pokazati! Češ, kak drugi bi bil lahko še veliko več priglajali! Imeli smo vtis, da je tak zagovor celo močno vplival na milo razsodbo, ki jo nikakor ne smemo primerjati z raznimi obsodbami zoper »politične zločince!« Dobro pa si moramo zapomniti, da pri vseh procesih zoper vojne goljufije ni bilo izmed obtožencev nobenega Slovana, dočim se rekrutirajo politični »zločinci« izključno iz naših vrst.

== Preiskava o Möllersdorfu. »Narodni Listy« poročajo, da se vrši stroga preiskava o razmerah v vojaški jetnišnici v Möllersdorfu, kjer je umrlo vsled nezadostne hrane in nalezljivih bolezni veliko jetnikov. V Pragi sta že bila zaslišana dr. Rašin in urednik Špatny, ki sta podala obilo obtežujočih izpovedi. Preiskava se bo nadaljevala, kajti povabljenih je veliko prič, ki so bile same v Möllersdorfu v onih nesrečnih časih. (— Do februarja t. l. niti politični jetniki niso smeli imeti n. pr. svojega perila, ne svoje postelje, ne svoje hrane, niso mogli sprejemati od zunaj poštnih zavojev z jedili itd. Šele po nadzorovanju vojnega ministra se je vse to spremenilo na boljše. Naš Grafenauer je preživel tam celih pet mesecev takega groznega življenja, dočim sta prišla dr. Kramář in dr. Rašin že v nove, boljše odnose.)

== Odškodnine za nedolžno obsojene. Z Dunaja nam poročajo: Pododsek justičnega odseka je danes sklenil zakon o odškodovanju nedolžno obsojenih. Po tem zakonu dobijo odškodnino tudi tiste civilne osebe, ki so bile od vojaških sodišč, poslušajočih na podlagi cesarskih naredb, po § 14 po nedolžno obsojene.

== Rehabilitacija učitelstva. V sled obširnejših posvetovanj pri našem ministru izide drugi teden naredba, ki pozove učitelje, ki so bili obsojeni ali disciplinirani, naj takoj vložijo prošnje za rehabilitacijo.

== Cesar proti dvoboju. Cesar je izdal armadno in brodomno povelje, v katerem prepoveduje dvojni. Svojo prepoved utemeljuje v daljših izjavah, v katerih ukazuje častnikom, da rešijo vse take zadeve v bodoče po svoji časti in vesti brez orožja in v zupanju na častna sodišča.

== Konfiscirana romunska posestva na Ogrskem. »Narodni Listy« poročajo po izjavah romunskih poslancev, da je bilo v času sedanje vojne konfisciranih nad 150.000 romunskih posestev, povečinsoma kmečkih. Sodnijsko je bilo izvršenih 10.000 konfiskacij. Sam ogrski pravosodni minister je rekel, da se s konfiskacijami bavi sedem ogrskih državnih pravdnikov.

== Bivši vicekancler v. Helfferich. »Norddeutsche Allgemeine Ztg.« piše o odstopivšemu podkanclerju dr. von Helfferichu, da je pisal 28. oktobra

grofu Hertlingu pismo, v katerem pravi: Tekom skoraj triletnega delovanja v državni službi in zlasti v 17 mesecih svojega delovanja kot državni tajnik notranjih zadev in splošni namestnik državnega kanclerja, sem si ustvaril v parlamentu in časopisju sovraštva, ki me ovirajo, da bi ostal še naprej na tem mestu, ker bi državnega kanclerja le obremenil. Zato dajem svojo službo državnemu kanclerju na razpolago ter izjavljam, da se pripravljen zopet pridruži za svojo demisijo.

Vesti iz primorskih dežel.

Iz Gorice. Nekdo, ki je imel priliko, govoriti z nekim vjetim italijanskim majorjem, pripoveduje: V Italiji so o poteku vojne povsem napačno podučeni. Ali ne le tam v zaledju, celo med armado se širijo najneverjetnejše reči. Tako je neki vjeti italijanski major čisto mirno poslušal poročila z bojišča, na koncu pa rekel: Kaj vam pomaga to, ko pa imajo Rusi že Črnoivce. Torej se je raznesla v italijansko armado napačna vest, da pomagajo Italiji Rusi, in taki vesti verjame celo italijanski major. — Težko čaka jo v Gorici železniška zveza. Najprej bo mogoče vzpostaviti zvezo preko Krasa in Vipavske doline do goriškega mesta. Proga od Volčedraga je mestoma zasuta, mestoma močno poškodovana, tako da so potrebne velike popravne delovne sile. Predor pod Kostanjevico je zabit. Gotovo je služil Italijanom za varno skrivališče. Na železniški progi iz Podbrda v Gorico treba seveda tudi mnogo poprav, zlasti pri Kanalu in Solkanu, ki most treba vzpostaviti, kar ne bo tako lahko delo. Upati pa je, da tekom treh mesecev bo mogoče vse potrebne popravke dokončati. Potem se bo začela Gorica šele prav oživljati.

Vtisk obiskov goriškega mesta se vedno bolj izčištuje in vedno bolj je jasno, da so hoteli Italijani mesto raztreščiti na drobne kosce. Mine, grane, požari, ki se pojavljajo po hišah še vedno nenadoma, kažejo, da so hoteli mesto razstreliti, pa vendar je bilo le premalo časa za to. Umelejo njihovo besnost. Toliko so žrtvovali, tako ponosni so bili na Gorico, nazadnje na so jo morali tako sramotno zapustiti. Da so hoteli mesto povsem pokončati, priča tudi to, da so vse prebivalstvo gonili iz njega. Nakane se jim povsem niso uresničile.

Za obnovitev Gorice. V poročilih nemških poročevalcev čitamo: Ze takoj po osvojitvi Gorice se je peljal namestnik baron Fries - Skene v Gorico, ki razvija živalno delovanje za priprave k obnovitvi Gorice. Iz izjav namestnikov v tej zadevi, posnemamo te - le podrobnosti: Da se dvigne mesto iz razvalin, bo potrebno izredno veliko delo. Poškodovana splotja treba preizkusiti, koliko morejo še vztrpeti. Ona, ki so nevarna, da ne vzdrže, bo treba podreti. Saperski oddelki spravljajo proč gruše in vse drugo, kar dela napotje. Tudi v zdravstvenem oziru so že storjene odredbe. Napravi se posebna organizacija, ki mora omogočiti hitro plodono skupno delovanje politične in avtonomne oblasti. Zdravstveni in tehnični organi je bilo prideljeno. Ta komisija izvrši najnujnejše asanacijske odredbe. Njena skrb bo tudi, pregledati najhujše poškodbe in vzpostaviti najvažnejše prometne poti. Ko bodo ta prva dela končana, pojde za to, lotiti se sistematične obnove z ozirom na zahteve domovinskega varstva. Lepa naloga arhitektov bo, oživitviti estetično sliko mesta z njega izrazitim značajem. Seveda se morajo pri tem upoštevati najmoderneje zahteve glede kanalizacije, vodovoda, razsvetljave. Potreben je nov velik hotel. Stare fasade naj se kolikor mogoče obdrže. Nove hiše pa se imajo urediti po sedanjem času. Restavrirati treba tudi poškodovane palače. Veliki vrtovi morajo vzcveteti do nove lepote. V par letih mora biti Gorica zopet taka, kakoršna je bila pred vojno. — Nastopili so prvi, morda že najvažnejši časi za obnovo Gorice in Goriške sploh. Kar se prične v prvih trenutkih, mora računati na koristen sad. Polarnemu vsem slovenskim poklicnim čistoletem topla na srce pričetne trenutke obnove Gorice.

Kako je v goriški okolici. Mnogo se govori in piše o porušenih Gorici. Mesto je res zelo poškodovano, le malokateri hiši je prizanesla vojna. Toda večina hiš ima vsaj na videz še ohranjeno glavno zidovje, tako da se bo dalo vsaj nekaj še popraviti. Okoličanske vasi so pa popolnoma uničene. Te so pravcati kupi razvalin; o mnogih hišah niti sledu ni več, ker je porabil sovraženjek opeko, kamenje in les za svoje zgradbe. Podgora, Pevma, Standerž, Šempeter, Sovodnje, Vrtojba, Rupa, Miren, Bilje in druge vasi — so bile. O Vrtojbi se komaj pozna, kje je stala. — Solkan je okrog cerkve razdejane; cerkev sama brez stropa in strehe, del zvonika še stoji. Izginili so zvonovi, orglje, križev pot, oltar, — sploh vse, kar je bilo v cerkvi. Grobnice v njej so odprte, kovinaste rakve odnese, kosti mrtevcev razmetane. V cerkvi so Lahi kuhali, v grobnici se skrivali. Le tu in tam se vidi še zidovje kake hiše; brez težkih poškodb ni ostala nobena; nobena solkanska hiša ni danes porabna za bivanje. Šin, vrat, podov seveda ni nikjer več. Pokopališča so Lahi napravili v župnikovi bradi, pri Schumacherjevih cipresah, na dr. Frankovem

vrtu za hišo, na Vekjetovi njivi (pri novi Nibrantovi hiši na Potoku) in drugod. Lahi so napeljali vodovod do Jakinove hiše v Doljaki ulici. Tam je vodnjak. Pot iz Doljake ulice do Sv. Ane je zasuta od zidov župnikove in dr. Frankotove brade. Vas je vsa pokopana; pod njo drže rovi do laških strelnih jarkov. Prekopi, žične ograje, španski jezdec, vse polno vojaške šare — povsod. Trupla poginolih konj so deloma še nezakopana; istotako leže mestoma tudi še nepokopani mrlič. Cerkev pri Sv. Katarini in pokopališča pri cerkvi ni več; brez sledu sta izginila. Istotako cerkva pri Sv. Trojici in tamonje pokopališče. Hiše na Damberju ni nobene več. Nad vse žalostno! — Tako pripovedujejo očividci.

Županstvo Renče pozivlja vse oženjene, v vojaški službi se nahajajoče renške občinarje, da takoj sami, ali tudi po svojih, določijo županstvu občine Renče v Ajdovščini svoje natančne naslove sedanjega bivališča in podatke o starosti, katere županstvo rabi v važni zadevi.

Opravilo po dr. Kreku. Na Breznici se je opravilo mrtvaško opravilo po nepozabnem dr. Jan. Kreku dne 15. oktobra, katerega se je udeležilo mnogo vernikov, občinski odbor z g. županom na čelu ter šolska mladina z učitelstvom. — To notico je naš poročevalec že dvakrat poslal »Slovencu«, tudi je poslal pri tisti priliki 50 kron za spomenik dr. Kreku na upravništvo »Slovenca« — pa list najbrže še ni sprejel, ker jih ni izkazal.

V Kanalu so bili dali Italijani trgu ime Cadornov trg, cesto so prekršili v Korzo 19. avgusta, to je oni dan, ko so prišli v Kanal.

O Koberidu smo že poročali, da je ostalo prebivalstvo doma, ker so pač naše in nemške čete nenadoma pridre v trg. Župan Miklavčič in dekan Peter nel s kaplanom Reja so ves čas doma. Nagrobni spomenik pesnika S. Gregorčiča pri Sv. Lovrencu je nepoškodovan.

Videm podaja strašno sliko naglega boga brez vsakega pomisleka. Z generalnim štabom in armado je vse dlo ven. Hišna vrata so ostala odprta, okna, iz prodajal in hiš je vse razmetano po ulicah, nikdo ne vé več, čigavo je to, čigavo je ono. Premoženje mesta je razmetano naokoli. Po ognjiščih so stali lonci polni mesa, ki se je kuhalo. Gospodine so vse pustile in zbežale. Vojaška skladišča so bila polna najrazličnejših reči, živil in drugih potrebščin. Ni bilo časa več, pokončati jih. Zato pa so priletavali sedaj italijanski zrakoplovci nad mesto in metali bombe, da bi vendar kaj uničili. Med drugimi so imeli Italijani v Vidmu veliko skladišče mila, katero so prepušili našim četam.

Devin z zgodovinskim gradom je reven invalid. Ves porušen steza ob morju kos roke kvišku in prosi odreditve. Štivan je razbit z njim vred. Stari mlin se še nekoliko pozna. Vidi se tudi po obmorskem bojem odseku ljudi, kako hito domov gledat, kje in kako si bodo mogli ustvariti novo življenje.

V Furlaniji. Tržič je, kakor že znano, razvalina. Od cerkve stoji še fasada. Poslopje glavarstva je še nekoliko dobro vzdržalo vojne grozote. V Građežu so z velikim veseljem pozdravili dohod naših čet. Osebe, ki so se smatrale za odrešene, so zbežale po morju. V Ronkih je bilo po odhodu Italijanov vse prazno. V Staranču je bila ena sama družina. Ob vseh potih se vidi zažgane hiše, skladišča, katere so zapalili Italijani na begu. Vrtovi v Beljanu so bili lepo obdelani. Turjak je na pol prazen. V Pierisu je most porušen. Železniški most popravljajo. V Škocijanu je spomenik cesarice Elizabete ostal nepoškodovan. Vila Vicentina je bila ogromno italijansko taborišče. Ostala so tam ogromna skladišča, vredna milijone. Železnico so bili napravili dvotirno in polno novih cest. V Červinjanu je obmejna obzidja pokončana. V Muškoli in drugod so gorele hiše. V trdnjavi Palmanuovi stražijo dalmatinski vojniki. Trg stare napoleonske trdnjave je poln razmetanih predmetov in podrtin. Pokončane so zaloge. Hiše so zgorele.

Šest trupel potegnili iz morja. Pri Dubcu, pri Lokrumu in Lapadu ob dalmatinski obali s potegnili iz morja šest trupel. Obteka višnjeva, ameriški dolarji, francoski franki, italijanski bankovci, izkaznice grškega konzulata v Novem Jorku; vse to kaže, da so vstopilci grški mornarji, ki so se ponesrečili najbrže pri torpediranju parobroda na poti v Grčijo.

Brezplačno stanovanje za begunsko družino. V Gor. Gameljnih pri Ljubljani se odda begunski družini brezplačno stanovanje. Podrobnosti se izve v Prisojni ulici št. 5 v I. nadstr., popoldne od 1. do 2.

VII. vojno posojilo.

Mafim hranilec!

Pri dosedanjih šestih vojnih posojilih so zlasti izdali milijoni, ki so jih podpisali javni fond, banke, zavarovalnice, vojna industrija in drugo. Če pogledamo statistiko 6. vojnega posojila, vidimo, da so bile nad štiri milijarde podpisane v zneskih nad 100.000 K. Nekaj več kakor 1 milijardo so podpisale posamezne osebe v zneskih med 50 in 100.000 K. Sodelovanja malih hranilcev.

Pri podpisovanju vojnega posojila pa ni prezeriti. Vsaka krona, ki jo more kdo položiti na stran naj gre za vojno posojilo. Naša vojna posojila morajo biti prava ljudska posojila. Staro in mlado naj da na razpolago svoje prihranke, da ojači odporno silo naše domovine in da pripomore k ozdravitvi naših financ. Tudi najmanjši zneski so dobrodošli, ker da njih svota končno velik rezultat.

Pri prvih šestih vojnih posojilih sta nad dva milijona podpisovalcev po 50 K do 1970 K podpisala nad 800 milijonov. Gotovo velik uspeh! Pri sedmem vojnem posojilu naj bi se udeležba malih hranilcev še bolj povečala.

Mali hranilci, storite svojo dolžnost, varujte svojo finančno korist, podpisite VII. vojno posojilo!

Dnevne vesti.

— Odlikovanja. Cesar je odlikoval feldmaršala nadvojvodo Evgena z briljantni vojaškemu zaslugam križcu I. razreda z vojno dekoracijo in meči ter mu poslal obenem lastnoročno pismo, v katerem naglašja njega izredne zasluge za uvedbo in izvedbo ofenzivne proti Italiji. — V lastnoročnem pismu generalnemu polkovniku pl. Boroeviču naglašja cesar, da je Boroevič tudi pri tej ofenzivi pokazal svojo spretnost, ki je bila preizkušena že v enajstih bitkah ob Soči.

— Osemkrat odlikovani junak 17. p. polka Aleksander Starč je preminul 6. t. m. v Pučju. V sled močnega prehlada se mu je vtila kri in obeležal je mrtev. Pokojnik je bil trgovski sodelnik pri tvrdki Vokač v Ljubljani. Odlikovan je bil tudi z zlato veliko hrabrostno svetinjo, bolgarsko svetinjo in turško zvezdo.

— Težkim vojnim poškodbam je podlegel 3. t. m. na soškem bojišču g. Niko Petek iz Ljubljane, pomočnik v Bonačevih knjigovodstvih, vrl, naroden mož in priden Sokolski telovadelec. Zapusča razžaloščeno vdovo in troje otrok.

— VII. avstrijsko vojno posojilo. Gospod c. kr. finančni minister je v svojem znanem imenitnem govoru v državnih zbornici označil emisije vojnih posojil kot najbolj učinkovito sredstvo, da se zniža obilica papirnatega denarja, ki se nahaja v prometu. Zvišanje cirkulacije bankovcev je eden največjih vzrokov nastale druginje. Čim več se podpiše vojnega posojila, tem ugodnejši bo vpliv proti naraščanju cen blaga vseh vrst. Novo vojno posojilo je vrednostni papir prve vrste, pupilarno varen, daje ugodno in stalno obrestovanje ter je sposobno za polaganje kavci kakor tudi za plačilo davka iz vojnih dobičkov. Čas, ki je določen za subskripcijo vojnega posojila, je izredno ugoden. Subskribirati je mogoče zneske od 50 K naprej, tako, da je vsakomur dana prilika, storiti svojo patriotično dolžnost. Prospekte in pojasnila daje rade volje: oficijelno subskripcijsko mesto Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

— Kako naj se ubranimo prometne stiske v tovornem prometu? Železnica služi danes pred vsem velikim potrebam vojne. Zavodi za gradbo lokomotiv in vozov trpijo na pomanjkanju gradbenih snovi in delavnih moči, zato ne morejo izvrševati vsa naročila. Dobava premoga je izdatno manjša kakor lansko leto. Tovorni promet za prebivalstvo se mora torej skriti kar največ mogoče. Vsakdo mora pomagati razbremeniti železnico. Vsako ne nujno potrebno pošiljate po železnici je opustiti. Potrebščine prebivalstva naj se krijejo tam, od koder se jih more priskrbeti po najkrajši poti. Vozni tovorov od cilja iz kateregakoli razloga po ovinkih se je izogibati. Ne sme se prevažati tovore sem ter tja, t. j. spreminjati prvotno smer že na poti se nahajajočega tovora. Pri pošiljavi množinskih tovorov se mora izkoristiti popolnoma prostor in nakladno tezo vozov. Prejemalci manjših pošiljav ene in iste postaje naj se združijo sporazumno z oddajno postajo v prejemniške skupine, da se tako bolje izkoristijo vozovi. Pošiljatev in prejemnik naj delujeta sporazumno. Sme se zahtevati za nakladanje tovorov le toliko vozov, kolikor se jih more naložiti tekom nakladnega roka. V prejemno postajo naj privozi le toliko vozov, kolikor jih more prejemnik pravočasno sprazniti. Treba je, da se kar najhitreje naklada in razklada ter odvažja tovore, in to tudi ob nedeljah in praznikih, ker drugače zastane izpraznitev, zajezi se neizogibno tek vozov ter onemogoči potrebna možnost gibanja na tirih. Najhitrejša izpraznitev in pospešen odvoz sta potrebna pri onih živilih, katera se lahko pokvarijo. Zamude bi bile tu v veliko škodo prebivalstva.

— Vsem prijateljem in znancem posojil iskrene pozdrave iz italijanskega vjetništva: korporal Rugelj Franc iz Mirene; Starešini Mih. iz Zunič; Peterlin Ant. iz Slatic; Zupančič Franc iz Dergan Ant. sel; Ogolaj Alojzij iz Dvorske vasi; Vidic Filip iz Siske; Janežič Anton iz Grosuplje; Šušterič Josip, enoletni prostov. iz Zalca; Morocutti Alp. iz Pristove; Ogrizek Ivan iz Kostivnice; Kramer Karol iz Medloga;

Uršič Franc iz St. Petra pod Sv. gorami; Zernec Ignacij iz Ivanjcev in Čonč Franc iz Rogaske Slatine.

— V italijansko vjetništvo je prišel 28. avgusta korporal Tonček Cimerman iz Ljutomera; bil je ranjen pri hribu sv. Gabrijela in se nahaja v bolnišnici (Capua), v Italiji.

— Iz politične službe. Okrajni komisar dr. Bogumil Senekovič je imenovan za deželnovalnega tajnika na Kranjskem. — Na koncertu »Glasbene Matice« v nedeljo, dne 18. novembra bodo sodelovale izvrstne slovenske umetnice: gospičica Dana Kobler, koncertna pianistinja iz Ljubljane; gđ. Delica Bučar, koncertna pianistinja iz Budimpešte rodom Ljubljanka; gđ. Cirila Medvedova, koncertna in operna pevka iz Gorice in pevski zbor »Glasbene Matice«. V krasnih izvirnih še nikdar izvajanih skladbah za ženski, moški in mešani zbor. Vstopnice se prične danes prodajati v trafikli v Prešernovi ulici št. 54.

— Na krasni koncert Zlatka Balokoviča v ponedeljek, 12. t. m. opetovano opozarjamo. Naj nikdo ne zamudi posetiti predbo našega velikega mojstra.

— Dva koncerta v deželnem gledališču. V proslavo cesarjevega godu se je vršil v soboto, dne 3. novembra koncert, v katerem so sodelovali dve slovenski solisti in domači salonski orkester. Gospa Irma Polakova, operna in operetna pevka v Zagrebu, je naša ljuba znanca, ki nam je vselej posebno dobrodošla. Njena pevka umetnost je danes na vrhuncu. Njen nad vse simpatični glas in čustva bogato prednasjanje, njen temperament in humor, imponujoča rutina, s katero zmaga vse najrazličnejše tehnične težkoče, njen krasni falzet v najmelejši višini ali nižini jo kvalificirajo za naslov pevke umetnice. Čustvene arije iz stroke mladostnih dramatičnih pevk in segave lirске popevke ji leže slajno. Občinstvo je seveda zopet navdušilo. Koncem svojega seroznega programa je dodala operetno pesem o Kalinu in vrbu, ki jo je zapela z bravuro, da je elektrizirala. Nov polaj na koncertnem odru je bila pravkar absolvirana operna pevka gđ. Cirila Medvedova iz Gorice. Nastopila je namesto zadržanega tenorista Jastrževskega, torej brez priprave. Prva slovenska operna altistka povsem izdatne globine, solidne sredine in prožne višine. Sola prav dobro. Splošen vtis zelo simpatičen. Začetniški trema pač še ovira, da pevka ne izraža dovolj individualno, da zadržuje temperament. Toda ne manjka ji čustva in njena vokalizacija je brezhibna. Gotovo ji je treba še praktične sope, da postane samostojna umetnica, a že danes obeta mnogo. Ker ima tudi ugodno znanost, ji je bodičnost odprta. Priznanja je bilo dosti. Salonski orkester je prav dostojno, dati hladno zasviral »Oberona« in »Prodano nevesto«. Razvaljeni po nekdanji »harmoniji«, se pač le težko navajamo skromnega surogata: tega sicer prav marljivo orkesterka. Občinstvo pa je bilo vendarle čisto zadovoljno. — Včeraj smo slišali po rodu češko, po repertoaru odlično nemško koloraturko gđ. Klaro Musilovo. Rafinirano izšolana koloratura, zelo svetel, ne preveč močan sopran, ki je v sredini in nižini zelo simpatičen. Kdor ljubi koloraturne arabeske in potencirano tehnično znanje, je bil navdušen. V Mozartov »Svavlilu« je pokazala dosti pristne šegavosti, v Schubertovi in Schumannovi pesmi globino čustva, največ src pa si je osvojila s Straussovim valčkom, Piltzerjevo »Jerico« in še posebno z Meyerbeerovo operno arijo iz »Dinore«. V zadnji je imponirala. Ljubezivo je ustregla končno ogreti publiko z Nedhalovo pesmico in Smetanovo uspanko, ki jo je pela v češkem izvirniku ter žela zanj zgornjo jasno priznanje. Njen spremljevalec prof. Karel Severin je z veliko tehnično spretnostjo in eksaktnostjo zaigral Beethovenov Rondo v c-duru, ki je izredno ugaljal ter Brahmovski medli intermezzo v es - duru, oboje pač na prehlajenem klavirju. Koncerta, stoječa na višini resne umetnosti, sta občinstvo zelo zadovoljila ter si le želimo še več takih priredb. — e —

— Pripravljalni razred c. kr. moškega učiteljskega ima v ponedeljek, 12. novembra dopolodne zopet redno pouk.

— Gremialna trgovska šola. Redni pouk na gremialni trgovski šoli se začne zopet jutri, 11. t. m. ob osmih zjutraj.

— Nova mladinska knjiga. Naš najboljši mladinski pisatelj Fr. Milčinski je napisal novo mladinsko knjigo, ki jo izda pod naslovom Tolovaj Mataj in druge slovenske pravljice Tiskovna zadruga v Ljubljani. Knjiga, ki jo je okrasil I. Vavpotič s 15. celostrojnimi ilustracijami, izide še pred Miklavžem.

— Obratnemu vodstvu cestne električne železnice v Ljubljani na uho. Poleg drugih nerednosti, ki vladajo pri tej železnici, naj bo danes omenjena ena namreč neznosna ošabnost in surovost njenih nastavlencev, v mislih imam pred vsem sprevednika Z., ki vsekako živi v vnosnem prepihanju, da je občinstvo samo za to, da prenaša njegove neslane opazke, s katerimi posebno rad nadleguje ženske pasazirje, in pa njegovo surovost, ki je nad vsako kritiko vzvišena, vsaj on si menda to misli. Da bi si pri tem, če da on presegda znamenje odpeljati, prav lahko kedo, ki ravno se hoče stopiti na voz, zlomil nogo ali si še kaj hujšega naredil, tega menda ne pomisli v svoji nedotakljivi visokosti in tudi na tozadevne mirne opomine surovo odgovarja, kot se je to pred nedavnim časom primerilo našemu g. županu, tako da so se pasazirji naravnost zgražali nad tem, da ima obratno vodstvo uslužbenega človeka, ki na tak način brskira občinstvo. — Eden, ki se večkrat pelja.

— Izplačevanje vojaških nastanitvenih pristojbin se zopet prične na mestnem magistratu v petek, dne 16. novembra 1917 v mestnem vojaškem nastanitvalnem uradu (Mestni trg št. 27, III. nastropje) in sicer: Za stranke, ki stanujejo v I. mestnem okraju (Poljanski okraj) in v II. mestnem okraju (Mestni trg, Stari trg, Karlovska in Dolenjska cesta) v petek, dne 16. novembra; za III. mestni okraj (Trnovo in Građiše do Franca Jožefa ceste) v soboto, dne 17. novembra; za ulice med Prešernovo ulico, Franca Jožefa ceste, Bleiweisovo cesto, Cesto na južni kolodvor in Miklošičevo cesto v ponedeljek, dne 19. novembra; za IV. mestni okraj (Šentpetrski okraj in Vodmat, vzhodno od Miklošičeve ceste) v torek, dne 20. novembra; za Spodnji Sisko in vse one, ki bi bili zadržani v gori navedenih dneh, v sredo, dne 21. novembra. Uradne ure izplačevanja so od 3. do 4. popoldne. Stranke se prošilo, da se natančno držijo teh določb. — Kralj blizu, veseloigra v 3 dejanjih, Ernest Lubitsch v glavni vlogi se vprijeti samo danes in jutri v Kino Idealu. Poleg tega še izborna trodelna drama

Petrolejski vrelec z Vando Treu-
mann in Vago Larsenom. V ponedel-
jek veliki kulturni film „Bodi luč“, pri
zmerno povišanih cenah. Predprodaja
vstopnic vsak dan od 11.—12. dopoldne.
Brošura 60 vinarjev pri kino - blagajni.
Zgubila se je dne 8. novembra plat-
nasta zavratna veržica z obeskom (bril-
jantni kolter). Pošten najditelj se lepo
prosi, da odda najdeno proti nagradi na
magistratni stražnici.

Kot učenec želi vstopiti pri kakem
kovaškem mojstru na dežel 15 let stari
deček. Ponudbe na „Društvo za varstvo
otrok in mladinsko skrb v Krškem“.

Aprovizacija.

Podžupan dr. Triller in poslanec
dr. Ravnihar sta včeraj posredovala
pri ministru za prehrano ekscel. Hofe-
ru zaradi preskrbe Ljubljane s krom-
pirjem. Poudarjala sta, da so okrajna
glavarstva, ki bi morala izvesti to pre-
skrbno, odgovarjala, brez najodločnej-
ših ukazov od zgoraj ni pričakovati, da
bi se razmere izboljšale, pač pa se je
bilo, da Ljubljana v resnici ostane brez
najvažnejšega prehranitvenega sred-
stva, brez krompirja. Minister je ob-
ljubil, da bo dal svojim ukazom pri-
merne poudarka, če treba z vojaško
pripomočjo. — Bila sta tudi pri mini-
stru za javna dela ekscel. Homanu
glede premoga. Tu sta dobila manj za-
dovoljive odgovore: premalo premoga
in nezadostna transportna sredstva.
Gospoda sta ministra opozarjala na
posledice, ki utegnejo nastati ter izja-
vila, da odklanjata vsako odgovornost
za te posledice, tem bolj, ker s svojo
opozoritvijo ne prihajajo šele danes,
ampak smo svoje jasne zahteve formu-
lirali pravočasno, takrat, ko še ni bilo
nobenih transportnih težav. Minister je
končno obljubil (?), da bo pač vse storil,
kar je v njegovi moči.

Šveža repa na rumene C - izkaz-
nice št. 480—720. Stranke z rumenimi
izkaznicami C št. 481—720, prejmejo v
ponedeljek, dne 12. novembra popold-
ne na Poljanski cesti št. 15 švežo
repo. Določeno je ta - le red: Od 2. do
3. št. 481—560, od 3. do 4. št. 561 do
640, od 4. do 5. št. 641—720. Vsaka
oseba dobi 10 kg; kilogram stane 10 v.
Pripravite vreče!

Šveža repa na rumene izkaznice
D. Stranke z rumenimi izkaznicami D
prejmejo švežo repo v ponedeljek, dne
12. novembra popoldne v skladišču pri
Mühlleisu na Dunajski cesti. Določeno
je ta - le red: Od 2. do 3. št. 1—150,
od 3. do 4. št. 151—300, od 4. do 5.
št. 301 do konca. Vsaka oseba dobi
10 kg; kilogram stane 10 v. Pripra-
vite vreče!

Kostanj v manjših množinah
prodaja mestna aprovizacija samo na
trgu. Urad mestne aprovizacije daje
nakazila le za večje množine kostanja.
Najmanjša oddajna množina potom na-
kazila je 10 kg.

Šveža repa za Vič. Stranke, stan-
jujoče na Viču, ki imajo rumene izkaz-
nice B ali C, prejmejo švežo repo v
torek, dne 13. novembra dopoldne in
popoldne v skladišču pri Mühlleisu na
Dunajski cesti. Določeno je ta - le red:
Stranke z izkaznicami B: dopoldne od 8. do 9. št. 1—150, od 9. do 10. št. 151 do konca. — Stranke z izkaznicami C: od 10. do 11. št. 1—75, od 11. do 12. št. 76 do 225; popoldne od 2. do 3. št. 226 do 376, od 3. do 4. št. 376 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg; kilogram stane 10 v. Pripravite vreče!

Prodaja petroleja na modre
(samske) izkaznice se vrši od torika,
dne 13. novembra naprej. Za vsako iz-
kaznico se dobi 1/2 litra petroleja, in
sicer v sledečih trgovinah: V I. okraju
pri g. Vrhovcu, Poljanska cesta 55; v
II. okraju pri g. Trdinu, Stari trg 17; v
III. okraju v konzumu, Krakovski na-
sip; v IV. okraju v konzumu, Kongres-
ni trg; v V. okraju pri g. Fabianiju,
Prešernova ulica 54; v VI. okraju pri
g. Mencingerju, Resljeva cesta 3; v
VII. okraju v konzumu, Spodnja Šiška;
v VIII. okraju pri g. Šušniku, Zaloška
cesta; v IX. okraju pri g. Klemencu,
Dolenjska cesta 2. — Liter petroleja
stane 56 vin. — Vsak trgovec sme od-
dajati petrolej le na one modre izkaz-
nice, ki imajo številko njegovega
okraja. — Na sive rodbinske
izkaznice se bo oddajal petrolej,
kakor hitro bo došel v Ljubljano.

Upravna prometa z mlekom.
Obrtno trgovanje z mlekom v politič-
nih okrajih Kranj, Ljubljana okolica in
Kamnik ter v sodnih okrajih Višnja go-
ra, Velike Lašče in Trebnje je prepo-
vedano. Vsak posestnikov krav v teh
okrajih je dolžan vse mleko, kar ga pre-
ostane čez lastno potrebo, oddati za
odškodnino ali neposrednim porabnikom
ali aprovizacijskim organizacijam
okraju po navodilih, ki naj jih izda po-
litično okrajno oblastvo, ali pa prevze-
malščem. Vsako drugo odtujevanje
mleka je nedopustno. Priskrbovanje
množin mleka prevzemalščem je nalo-
ženo pod vojaškim vodstvom stolec
»Mlekarski zvezi« v Ljubljani. Zahte-
vane množine mleka je oddati zbiral-
nicam, ki jih ustanovi »Mlekarska zve-
za«. — Glede odškodnine za mleko, ki
se mora oddati, veljajo predpisi o naj-
višjih cenah, ki jih določa politično de-
želno oblastvo. — Za podpiranje in
strokovno posvetovanje političnega de-
želnega oblastva v vseh zadevah, ti-
čočih se prometa z mlekom, se sestavi
deželna komisija za promet z mlekom.
Prestopke ukaza in na njega podstavi
izdanih prepisov kaznuje politično
okrajno oblastvo z denarjem do 5000 K
ali z zapornim do šest mesecev, ako de-
janje po obstoječih zakonih na apeda

pod strožjo kazen. — Pri prodaji nepo-
snetega mleka v okrajih mesta Ljubl-
jane se naslednje najvišje cene ne sme-
jo preseči: kadar prodaja pridelo-
valec neposredno porabnikom in se
dostavi mleko na dom, za liter 60 vi-
narjev; v nadrobni prodaji: za prodajo
»Mlekarske zveze« v Ljubljani za liter
66 vin.; za druge obrtne prodaje liter
60 vinarjev. V vseh drugih delih de-
žele se pri prodaji neposnetega mleka
v hlevu ne sme preseči cena 50 vin.

Oddaja cenejšega mesa v Mo-
stah. V nedeljo, dne 11. novembra do-
poldne bo oddajala mestna aproviza-
cija v mesnici gospoda Karla Struklja
na Zaloški cesti št. 14 občanom Most
pravičje meso po nižnji ceni. Določeno
je ta - le red: Od 7. do 8. dopoldne
stranke z rumenimi izkaznicami B št.
1—100, od 8. do 9. št. 101—200, od
9. do 10. št. 201 do konca, od 10. do
11. št. 301—400, od 11. do 12. št. 401
do konca. Ena oseba dobi 1/4 kg,
dve osebi 1/2 kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5
in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več
oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 4 K.

Šveža repa za Moste. Stranke,
stanjujoče v Mostah, ki imajo rumene
izkaznice B ali C, prejmejo švežo repo
v torek, dne 13. novembra in v sredo,
dne 14. novembra v skladišču pri Mühl-
leisu na Dunajski cesti. Določeno je
ta - le red: Stranke z rumenimi
izkaznicami B: v torek, dne 13. novembra
popoldne od 4. do 5. št. 1—150; v sredo,
dne 14. novembra dopoldne od 8. do 9. št. 151 do konca. — Stranke z rumenimi izkaznicami C: v sredo, dne 14. novembra od 9. do 10. št. 1—150, od 10. do 11. št. 151—300; popoldne od 2. do 3. št. 301 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kg; kilogram stane 10 v. Pripravite vreče!

Aprovizacija v Mostah je na-
ravost škandalozna. Krompirja dose-
daj še ni nihče dobil in šele te dni se
oddaja po 6 kg na osebo in to za štiri
tedne, dasiravno bi bila dolžnost žu-
pana, oskrbeti za krompir. — Mestna
aprovizacija oddaja na osebo po 1/4 kg
špeha in sicer kilogram po 8 K 80 vin.,
v tem ko se dobi v Mostah na svete
čase za šest oseb le samo 1 kg špeha
in sicer po 12 kg kilogram. Kje je tu
deželna vlada, katera predpisuje mak-
simalne cene in količino, ako lahko že
vsak okoličanski župan prodaja najpo-
trebnejša živila po svoji volji? — Pe-
troleja je dobilo samo 300 strank za
mesec september po 1/4 litra, medtem
največ posestniki, v tem ko vse druge
stranke še do danes niso dobile ne
kapljice petroleja, pač pa sedaj izdaja
nakaznice po 3 šveče za eno rodbino
in to za ves ta čas. — Istotako se ravn-
na popolnoma pristransko z drugimi
živili, tako na pr. je g. župan nekaterim
izvoljencem poslal ješpernj celo na
dom, v tem ko ogromna večina niti
vedela ni, da je ješpernja sploh kaj
dobiti. Pretežna večina prebivalcev v
Mostah je iz raznih nastavljenec, de-
lavcev itd., kateri sami ne pridelajo ni-
kakršnega živeža ter žive takorekro
od rok do ust in ker stanujejo v občini
Moste, tudi niso deležni živil iz mest-
ne aprovizacije. Skrajni čas je, da de-
želna vlada in drugi merodajni činite-
lji posežejo z jekleno roko vmes
in tako napravijo vsaj v najbližji ljubljans-
ki okolici red. Ako g. župan vsled
svojih privatnih poslov nima časa ali
volje, se brigati za občino, se mu naj
vsaj v teh težkih časih odzame apro-
vizacijo ter izroči v druge bolj zmožne
in spretno roke.

Oddaja divjačine. Kranjska apro-
vizacijska družba v Ljubljani je na-
znanila, da dobiva skrajno malo divja-
čine od lovskih lastnikov, iz česar je
sklepati, da se večina lovcev ne zmeni
dosti za naredbo, po kateri morajo od-
dati del ustreljene divjačine v javne
namene. Vzpričo sicer patriotičnega
mišljenja teh krogov, je naredila ta
mlačnost na merodajne činitele kar
najslabši vtis. Politična okrajna obla-
stava so dobila ukaz, opozoriti lovske
kroge na njih tozadevno dolžnost in z
vso strogostjo paziti na to, da se tudi
dejelnsko izpolnjuje.

Promet s strnišni repo in ko-
renjem. Vsi ukaza c. kr. dež. pred-
sedništva za Kranjsko z dne 30. okto-
bra 1917, št. 32.646, se sme strnišna
repa in korenje izvažati iz Kranjske
samo s posebnim dovoljenjem deželne
poslovalnice za sočivje in sadje v
Ljubljani (Gradišče št. 10, I. nadstr.).
Pošiljatelj strnišne repe in korenja
smejo železniška podjetja sprejemati v
prevoz le, ako je tovarnim listinam za
vsako pošiljatev pridejano od deželne
poslovalnice za sočivje in sadje v
Ljubljani izdano prevozno potrdilo. Za
nakupe in pošiljatelj vojaške uprave ta
določila ne veljajo.

Raznašalca, starega 13 do 15 let,
potrebuje mestna aprovizacija. Zglasiti
se je v ta namen v pisarni mestne
aprovizacije na Poljanski cesti št. 13,
oddelek za ubožno prehrano.

Razne stvari

Volkov v Srbiji. V raznih krajih
Srbije so se pojavili v sadnem času volko-
vi v velikem številu. Posebno polno jih je
v krajih Čačak, Guša, Buzdže in Stru-
nek. Volkovi napadajo ovce in prašiče in
napravljajo ogromno škodo.

Tiskovna pravda Lloyd Georga.
Lloyd George je tožil 8 listov radi neke
vesti o sračnem napadu Nemcev na Lon-
don, v kateri se mu je očitala malomarnost
za javno varnost. Med tožbenimi je bil tudi
urednik »Westminster Gazette« in »Daily
Mail«. Rasprava se je končala s pora-
vavo.

Zanimiv proces radi špijonaže v Bu-
dimpešti. Dne 6. t. m. je stal pred vojaško
sodnijo v Budimpešti neki enoroki mož,
služatelj na tehnični visoki šoli, obdolžen
skrivanja na špijonaži. Obtoženec se im-
enuje Franc Gömöri, rojen 1892. Obtožnica
ga doži, da je podpiral beg svojega mlaj-
šega brata v Romunijo, ga spremlil do
Orsove in se po svojem bratu poslužil ro-
munskemu generalnemu štabu za špijona-
žo. Obtoženec je izročil svojemu bratu raz-
ne vesti o obrambnih napravah na romun-
ski meji, o raznih vojaških napravah v
Budimpešti in drugodi in hotel tako zasno-
vati veliko špijonažo. Po daljšem raspra-
ljanju je sodni dvor sklenil, da se preišče
duševno stanje obtoženca, na kar je bila
razprava preložena na nedoločen čas.

Pri ljudeh, ki so potrti, utrujeni,
delavnezmorni in imajo preobložen že-
lodec in črevo, pomaga naravna
»Franz - Josef grenčica« hitro in zanes-
ljivo do lagodnega izpraznjenja, kar
poživi obtok krvi in zviša dela-
zmožnost.

Gospodarstvo.

Prigoni plemenskih prašičev in
prašičev za rejo. V političnem okraju Kr-
ško se dovoljuje prigoni, dne 12. novem-
bra v Bušči vasi in Mokronogu, v politič-
nem okraju Rudolfovo, dne 15. novembra
v Kandiji. Prigoni je samo na oblastveno
odobrena semnišča, prekuci in mese-
rari izključeni. Kupci se morajo izkazati s
potrdilom županstva, da rabijo prašiče za
rejo oziroma pitanje.

Darila.

Mesto venca na krsto poročniku Vla-
du Šešku, sinu mag. ravnatelja p. Ivana
Šeška izročil je g. Robert Kollmann, vele-
tržec v Ljubljani mestnemu magistratu 50
kron za oslepele vojaške Ljubljančane.

Darilo. Gdš. Zofija Meršolova,
zasebnica v Spodnji Šiški, izročila je magi-
stratu 20 K za oslepele vojaške.

Za slepe vojaške. V ta namen so daro-
vali: c. kr. okr. sodišče v Kostanjevici 30
kron kot spravi znesek, c. kr. okr. sodišče
v Podgradu 20 K iz neke sodne poravnave,
c. kr. okr. sodišče v Kostanjevici 18 K.

Darila za Krekov spomenik. I. iz-
kaz. Od 17. do 27. oktobra 1917. Po 1000
kron: Prvo ljubljansko delavsko konsumno
društvo; Anton Kobl, deželni poslanec,
Breg; Dr. Ivo Šubelj, sekcijski svetnik v
zunanjem ministarstvu, Dunaj; po 500 K:
Ivan Hribar, bivši ljubljanski župan; po
285 K: Upravništvo »Slov. Naroda« (gl.
»Slov. Nar.« od 20. oktobra 1917) po dr. L.
Pogačniku; po 250 K: Uprava »Slovenca«
(gl. »SL.« št. 241) po dr. L. Pogačniku; po
200 K: Neimenovan po prof. Vadnalu; po
165 K: Uprava »Slov. Naroda« (gl. »Slov.
Naroda« od 24. oktobra 1917); po 100 K:
Janko Dolenc, kaplan Trnovo (Notranj-
sko); Kmet. družnica, Trnovo (Notranj-
sko); dr. Andrej Karlin, tržaški škof; dr.
Jos. Srebrnič, bog. prof. Zatičana; Ludv.
Schiffner, župnik, Zelina; Ljudska hranilni-
ca in posojilnica Celje; Lovro Petovar, ve-
leposelnik, Ivanjce (Štajersko); darilo
»Slovenskega Naroda« po dr. L. Pogač-
niku; Uprava »Slovenca« (gl. »Slovenca«
št. 238) po istem; po 80 K: Jos. Gostin-
čar, drž. poslanec; po 52 K 30 v: sedmo-
solci v Zavodu sv. Stanislava, št. Vid; po
50 K: Fr. Silvester, Vipava; Jos. Grašič,
konz. svetnik, Beram (Istra); Gosp. Po-
renta, prof., Zavod sv. Stanislava, št. Vid;
dr. Anton Bataj, prof. istotam; Josip
Šimečki, vojni kurat, Feldjägerbaon Nr.
20; po 40 K: dr. Anton Breznik, profesor,
Zavod sv. Stanislava, št. Vid; po 35 K:
Mladeniška Marijina družba v Komendi;
po 30 K: Fr. Pengov, prof. Zavoda sv. Sta-
nislava, št. Vid; Jernej Prešern, prof. istotam;
po 25 K: Alojzij Markež, ekonom,
Zavoda sv. Stanislava, št. Vid; po 22 K:
dr. Ivan Knific, prof. Zavoda sv. Stanislava,
št. Vid; po 20 K: dr. Fr. Detela, vladni
svetnik, Ljubljana; Krekov sošolec po M.
Moškercu, dr. Albin Češarek, Mokronog;
dr. Jos. Marinko, c. kr. prof. v p. Preska;
dr. Ivan Gnidovec, ravnatelj v Zavodu sv.
Stanislava, št. Vid; Vojteh Hybásek, prof.
istotam; Fr. Omersa, prof. istotam; dr. Iv.
Samsa, prof. istotam; Ivan Müller, župnik
D. M. v Polju; Bruno Starč, civ. komisar v
Črni gori; Katoliško izobraževalno dru-
štvo, Semič; po 10 K: Nik. Stazičnik, žu-
pnik v p. Prilskovo; Tilka dr. Češarkova,
Monokros; Vilko Schiffner, privatni urad-
nik, Ljubljana; Luka Arh.
sv. Stanislava, št. Vid; dr. Fr. Jerš, prof.
istotam; Anton Koritnik, prof. istotam;
Jernej Pavlin, prof. istotam; dr. Fr. Rebel,
prof. istotam; dr. Fr. Trdan, prof. istotam;
Ivan Sada, prefekt, istotam; po 5 K: An-
drej Azman, katehet meščanske šole, Po-
stojna; Karel Gross, prefekt, Zavoda sv.
Stanislava, št. Vid; Ivan. Pečkar, prefekt
istotam; Matija Selan, prefekt istotam;
Ivan Zagar, vodja boletnega urada, Vrhnika;
po 4 K: dr. Gregor. Zerjav, prefekt,
Zavoda sv. Stanislava, št. Vid; po 2 K:
Ivan Filipič, prefekt Zavoda sv. Stanislava,
št. Vid, Maks Stanonik, prefekt, istotam.
Skupaj 6217 K 30 v. — Ljubljana, 27. okto-
bra 1917. — Odbor za Krekov spome-
nik.

Za Krekov spomenik daruje goriška
»Centralna posojilnica« 400 K iz iskrene
hvalnosti za vse podpore, katere je raj-
nik naklonil goriškim beguncem in tudi
našemu zavodu.

Upravništvo naših listov so poslali:
Za »Slovensko Matice«: Ivana Lipold
in Pepca Paher iz Mozirja v Sav. dolini 150
kron, nabrala med zavednimi Slovenci trga
Mozirje ter tam stanujočimi primorskimi
begunci (imenik izročili »Slov. Matice«) in
Josef Martinek, založni poročnik z Nachoda
v Čechah 10 K; vnuje k uštem památky
zasnuhlo poslance dr. Kreka. Skupaj
160 kron.

Za zavod za v vojni oslepele voja-
ške: Alojzij Klavž iz Ribnice 10 K, iz neke
poravnave.

Za »dr. Krekov spomenik«: Sloveni
N. V. ladje »Zrinje« sbrali 70 K, z željo, da
bi jim sledilo še obilo rojakov in družba
Jugoslovanov sbrala 54 K, s enako željo.
Skupaj 124 K.

Za »Ciril - Metodovo družbo«: F.
Premrov iz Martinjaka pri Cerknici 15 K,
mesto venca na grob gospe Ivanke Kaste-
le iz Materije, Jane, nadrevidni južno se-
leznice v Ljubljani 30 K, odklonjene najde-
nine, jugoslovanski šolezniški uradniki in
Ljubljani 35 K, Elna Gnezda iz Gradača 10
kron. Skupaj 124 K.

Za »zavod za v vojni oslepele voja-
ške«: Alojzij Klavž iz Ribnice 10 K, iz neke
poravnave.

Za »dr. Krekov spomenik«: Sloveni
N. V. ladje »Zrinje« sbrali 70 K, z željo, da
bi jim sledilo še obilo rojakov in družba
Jugoslovanov sbrala 54 K, s enako željo.
Skupaj 124 K.

Za »Ciril - Metodovo družbo«: F.
Premrov iz Martinjaka pri Cerknici 15 K,
mesto venca na grob gospe Ivanke Kaste-
le iz Materije, Jane, nadrevidni južno se-
leznice v Ljubljani 30 K, odklonjene najde-
nine, jugoslovanski šolezniški uradniki in
Ljubljani 35 K, Elna Gnezda iz Gradača 10
kron. Skupaj 124 K.

Za »zavod za v vojni oslepele voja-
ške«: Alojzij Klavž iz Ribnice 10 K, iz neke
poravnave.

valca 4 K) in Ivan Poč, mornariški urad-
nik v Pulju 3 K mes. prispevka. Skupaj
93 kron.

Srčna hvala!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnica in tisk »Narodne tiskarne«.

Nabavite si!

dokler je čas in po kakovosti ne previsoka
cena, našemu priznani dobremu kolomazu
znamke »Honor« v lesenih zabojčkih po
pol in 1 kg, cena kg K 1-80, ter v sodih po
50—100 kg po K 1-70. Nadalje zvrčamo
pozornost naših cenj. odjemalcev na naš
priznani dobri ter mnogo hvaljeni kaval
nadomestek s sladkorjem v paketih po
enčetr in pol kg. Džave: kakor čimet,
peper, piment, žajtra, krd, odprt in v
zavrtih ter vse drugo špecijalno blago
v bogati izbiri se dobi pri trdki

Vučkovič i Šibenik, Zagreb,
Import, Export, Sveučilišni trg št. 1.

Vse naročbe se sprejmejo samo za na-
prej poslani denar, za kolomaz pa 50% v
naprej, drugo z povzetjem.

Radi preselitve se proda malo rabljen
Coupe voz in banja s pečjo.
Kdo, pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Hiša na prodaj.

Proda se hiša z več stanovanji in vrtom
v Rožni dolini pri Ljubljani. Poizve se
pri Jožef Humer, nadomestni bolničarica
na Viču. 3784

Solicitatorja

za odvetniško pisarno sprejme
tako dr. Franjo Rosina, odvetnik
v Mariboru. 5813

Zamaške

rabljeni a vendar ne prelomljeni, tudi novi
kusi vsako množino po najvišjih cenah
A. Landkroner, Ljubljana, Sv. Jakoba
nabrežje št. 39. 3804

V popolno oskrbo sprejem

krepkega mladeniča

poštenih staršev, za dnevno delo v mlinu
ali kot učenca. Alojzij Kupec, valični
mlin v St. Pavlu pri Preboldu, Štaj.

Natakarica

išče službe v kako boljše gostilno ali re-
stavracijo na deželo ali pa tudi v Ljubljani
za 15. november ali 1. december.
Minka Hudovernik, Bled 1, št. 169.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam,
da sem si nabavil večjo množino

OGLJA

(Holzkohle) ter ga prodajam na drobno
in na debelo. Ivan Vrtačnik, Tr-
žaška cesta št. 19, Ljubljana.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli
povodom smrti našega preljubelega soproga, odn. očeta, gospoda

Josipa Hicke

kakor za številno spremstvo na njegovi zadnji poti ter daro-
vane vence, izrekamo tem potom našo najpristrčnejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 7. novembra 1917.

3830

Žalnočča rodbina Hicke.

Zahvala.

Vsem onim, ki so nam izkazovali sočutje ob bolezni in smrti naša
preljube hčerke odnosno sestre in nečakinje, gospodične

Pavle Gmeiner

učiteljice

kakor tudi čast. trnovskemu g. župniku za tolažilne obiske, častit. g. župniku
Lovšinu iz Lesc, cenj. gospe učiteljici in gospi učiteljici, čast. kongregaciji
vsem prijateljem, znancem in sorodnikom za njih požrtvovalnost, časteče
spremstvo in poklonjeno cvetje izrekamo tem potom našo globoko in
iskreno zahvalo.

V LJUBLJANI, dne 10. novembra 1917.

3834

Žalujoči ostali.

„KINO CENTRAL“ v dežel. gledališču.

V soboto 10., nedeljo 11. in ponedeljek 12. nov.:
NORDISK FILM!

Gunard Tolnös

znan po svojem odličnem, strastnem igranju, po neprekinljivi elo-
ganci svojih kretanj in po celi svoji zunanosti, ki kaže vso moč
kultivirane, močne duše

v žaloigri velikega umetnika:

Norec svoje ljubezni. - Njegov trik.

Veseloigra. V glavni vlogi Lauritzen.

Krasen naraven posnetek.

Ni za mladino.

Ni za mladino.

Torek 13., sredo 14. in četrtek 15. novembra:

Roke vile.

Družabna igra v 3 dejanjih po Scribejevih motivih, v glavni vlogi Henny Porten.

POZOR! Odslej samo tri predstave v delavniških: ob pol 6., 7. in
pol 8. zvečer. Blagajna

Gospodična knjigovodkinja
želi primerne delo na domu.
Naslov pove uprav. »Slov. Nar.« 3805

Hiša z vrtom
v Ribnici na Dolenjskem se proda.
Pojasnila daje hotel Arko Istotam.

Sobico s hrano
(tudi brez večerje) išče gospod za
tako proti primerni odškodnini v živilih.
Vse drugo dogovori. Ponudbe pod »M. S.«
na upravnishvo »Slov. Naroda.« 3825

služkinja
za vsa domača dela proti mesečni plači
40 kron. ter hrani in stanovanju. 3843
Kje, pove upravništvo »Slovensk. Naroda«.

Dobrodoča gostilna
ali manjša restavracija na prometnem
prostoru, se vname bodisi v najem ali v
zakup. Cenj. ponudbe pod »Gostilna 1918«
na upravn. »Slov. Naroda.« 3837

Gnoj, lovski pes, koza
in par centov mrve
se proda v Slomškovi ulici 19.

Gospodična
želi službo, kot vzgojiteljica k dvema ali
trem otrokom. Pomagala bi rada tudi pri
gospodinjstvu. Cenj. ponudbe pod »Marijva/
3838« na upravnishvo »Slovensk. Naroda«.

Veliko stanovanje, 5-6 sob
in vsemi pritliklinami se išče za stalno
stranko za takoj ali za februar.
Ponudbe pod »Stalen najemnik«
na upravn. »Slov. Nar.« 3831

Notarska pisarna Ivana Plan-
tana v Ljubljani sprejme
notarskega koncipijenta.
Ponudbe naj se naslovijo na ime-
novano pisarno. 3836

Bančna uradnica
večja slovenskega in češkega jezika, z lepo
pisavo se sprejme pod ugodnimi pogoji
pri Češki Industrijski banki, podružnica
v Ljubljani. 3833

la. naravni jabolčnik ali brusovec
v vsaki množini zelo cene in
najfinjša štajerska vina prodaja
Fr. Wilcher, Gradec, Annonstr. 61.

Gostilničarji! Pozor!
Jabolčnik
pristni nadomestek za novo vino, sladak in
močan, se dobi od 200 litrov naprej, ako se
pošlje posoda, po najnižji dnevni ceni —
Naročila sprejema in v zvezi pošlje Karel
Novak, Sp. Šiška 272, pošta Ljubljana VII.

Higijenična
manufaktura
Julij Singer
Dunaj I, Wiesingerstr. 8 F.
Ceniki z zdravniškim
poukom gratis in fr.
Zaprto, 30 vinarjev v
znakmah. 134

Nad 1.000.000 mojih
ročnih šil
je že v rabi! Praktično ročno
sredstvo za krpanje usnjenih stvar-
i, konjskih oprem, jermenov,
čevljev, mehov, jader, vrec, vozni-
plavščev i. t. d. Važno za vsakega
vojača. Preprodajalcem popust.
Cena kompletnemu šilu proti pred-
plačilu K 4-50, po povzetju 4-80 K.
Na bojno polje le proti predplačilu
P. E. Lachmann, Dunaj IX, Mosergasse
št. 3, odd. 115.

Prostovoljna dražba premičnin.
Dne 14. in 15. novembra 1917.
vsakokrat od 9. ure dopoldne dalje se
vrši v zdravilišču v Kamniku, prostov-
oljna javna dražba premičnin.
Prodajala se bo med drugim hišna
in gostilniška oprema, posteljina, koci,
velika stenska ogledala, luster, dobro
ohranjen biljard s pritliklino.
C. k. notarijat v Kamniku
kot sodni komisarijat,
dne 9. novembra 1917.

Zamaške
nove in stare, kupi vsake množine
trrdka „Ljubljanska industrija
probkovi zamaškov JELACIN &
Ko, Ljubljana. 2278

Vinski kamen
suhe gobe, kumne, med, vosek,
sveže in suho sadje, smrekove
strepo, spleh vse dožolne in gozd-
ne pridelke, kakor tudi vinske
sode in vse vrste praznih vrec,
kupi vsako množino po najvišjih
cenah veletrgovina 2482
Anton Kolenc, Celje.

ŠKATLJE
za razpošiljanje jajc in sadja!
Škatle za poštno in vojnopoštne
pošiljke v vseh velikostih
priporoča
Kartonažna tovarna F. Bonač sin
Ljubljana. 3065

Framydol je sredstvo za po-
mlajenje las, ki
rdeče, svetle in sive lase
brado za trajno temno pobarva
1 steklenica s poštn. vred K 2-70.
Rydyol
je rožnata voda, ki živo
pordeči blede lica. Učinek
je čudovit. 1 steklenica
s poštnino vred K 2-45.
Naslov za naročila:
Jan. Grollich, Engel - Drogerie,
Brno, št. 639, Moravsko.

Toaletno
milno nadomestilo
parfimirano, elegantno oprem-
ljeno, 2 1/2 tuc vsebina kartona.
Cena franko K 26-50. Dobavlja:
Lang & Co., Osjek 1,
Hrvaško, Zupni trg 1.
Naslov za brzojavke:
Langcomp, Osijek.

HRASTE
izpuščaje, grinte, srebro in druge
kožne bolezni odpravi hitro in si-
gurno Paratol, domače mazilo. Ne
umaže, je brez vonja, zato uporabno tudi
čez dan. Veliki lonček K 3-50, dvojnjati
K 6.—. Dalje Paratol tresni prašek za
varstvo občutljive kože, škatljica K 2-50.
Oboje se dobi proti vposlatvi zneska v
lekarstvu M. Klein Paratol tvornici
v Budimpešti, VII-24, Rósa utca 21.

Prej v **F. Batjel** Prej v
Gorici. Gorici.
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Moška in ženska
dvokolesa
s staro pnevmatiko.
šivalni stroji, gramofoni,
električne žepne svetilke že
kompletne od 2 K.
Najboljše baterije.
Posebno nizka cena za preprodajalce
Mehanična delavnica
na Starem trgu št. 11
v sličičevi hiši poleg goriške kleti

Na prodaj je za vreden cen, radi
selitve skozi nov eleganten
LOVSKI VOZ.
Vpraša naj se: Emonska cesta št. 2.

Seydlitz
Najbolje za zoba
135

Popravila in preoblike
: točno in cen. :
Popravila in preoblike
: točno in cen. :
dežnike
in solnčnike
domačega izdelka priporoča
tvornica dežnikov in solnčnikov
Jos. Vidmar
Ljubljana
Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

cilindre
in čepice
v največjih fazonah in v veliki izbiri
priporoča
IVAN SOKLIČ
Pristni Panamski slamaniki od 9 K do 50 K.

Ivan Bizovičar
umetni in trgovski vrtnar
Ljubljana 839
Kolezijska ulica št. 16
priporoča svojo bogato opremljeno
vrtnarstvo ter okusno izdelane
vence, šopke in trakove.
: Izposojevanje
ob urvrskih odrih
drevesne cvetlice,
kakor tudi najfi-
nejše dekorativne
cvetlice za dverane
: in balkone. :
Vsakovrstne sadile
do najzlahnejših cvetic
in zelenjavi. Sprejemam na-
ročila na deželo. Vsa na-
ročila se izvršujejo točno
in solidno.
Brzojavke: I. Bizovičar,
vrtnar, Ljubljana.

Več tesarjev
in mizarjev
proti dobremu plačilu sprejme **ANTON**
STERNER, Ljubljana, Jeranova ulica 11.

Salonska kredenca
(orehov les, mramor, 2,80 m visoka) ter
salonsko ogledalo
(mramor, 3,10 m visoko), se proda.
Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«.
3757

Modrovino (druk)
iz papirja, pisano in
gladko, papirnato špago,
cokla, železne in usnjate
ščitnike za podplate
razpošilja na debelo in drobno
po najnižji ceni veletrgovina
R. STERMECKI, Celje.
Vzorci in cenik se letos ne razpošilja.

Slamnate šolne
za dom in
slamnate podplate za v čevlje
sem začel izdelovati v toliko, da
lahko ustrežem vsaki zahtevi in
jih priporočam kot nadomestilo
za drago usnjeno obutev, posebno
za delo v sobah. 235
Poskusite, ne bode Vam žal.
Fr. Cerar,
tovarna slamanikov v Stobu, pošta
Domžale pri Ljubljani.

Josip Jug
pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska c. 16.
se priporoča cenjenemu občinstvu za
vsa v to stroko spadajoča dela. Jamčim
da delam samo s pristnim firmiterjem.
Solidna in točna postrežba.

G. Flux
Gospodsk. ulica 4, 3669
I nadstropje, levo.
Uradno dovoljena, že 20 let obsto-
ječa najstarejša ljubljanska
posredovalnica stanovanj in služeb
v udobnosti cenj. občinstva zopet v
središču mesta.
: Priporoča in namešča le boljše :
službe iskajoče vsake vrste
privatno trgovsko in gostilniško osebo
izbira različnih služeb, zlasti za žensko
vestna in kolikor možno hitra postrežba
zagotovljena.
Pri vnanjih vprašanjih se prosi za odgovor znakma.

Lasne kite
najboljše kakovosti po 10, 14, 18,
20 in 24 kron; lasne podloge
Krepp ali Python in lasne mre-
žice v vseh barvah; „NERIL“
barva za lasne in brado od Dr.
Drallca rjava, temnorjava ali
črna po 2 in 4 K itd., vse še so-
lidno, zanesljivo blago priporoča
Štefan Strmoli
Ljubljana, Pod Trančo št. 1.
Pozor! Zaradi vpletenja v vojaško
službovanje je lokalni odprt samo za
prodajo blaga in sicer vsaki dan samo
od 9-11 in v nedeljo od 9 do 11
ure dopoldan.

16 letni deček
želi vstopiti kot učenec, začetnik v kakšno
obr, najraje za mehanika ali mesarja. 3778
Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Bele sladke KEKS in fine PIŠKOTE
se proda na dobelo Al. Ipavitz,
Ljubljana, Židovska ulica št. 4.

Najnovejše umetniške razglednice
po 10.—, 13.—, 15.— K a 100 komadov,
slike kino-igralcev K 15.— za 100 komadov
dobavlja zaloga razglednic M. Eisen-
menger, Dunaj V., Schönbrunnerstr. 48.

Benzin motor za 6-8 H P
v popolnem dobrem stanju proda Fran-
škar, Rimska cesta 10, Ljubljana.
Istotam se sprejme več mizarjev.

V mestnem logu ljubljanskega prodam
dve veliki zemljiški parceli
hrastove voje, freske za kurjavo.
Vpraša se: Gojčevšek, Kolodvorska
ulica št. 34, I. nadstropje, Ljubljana.

Proda se:
Graščina na Kranjskem, 500 oralov zemlje,
med tem 200 oralov gozda cena 1.600.000 K.
Graščina na Štajerskem za 1 milijon kron,
graščina pri Ljubljani, 600 oralov za 2 mil.
kron. Trgovska hiša v Kranju za 110 tisoč
kron. Interesente naj se obrnejo na prometni
buro „Rapid“ v Mariboru na Dravi.

Samostojnega, bilance zmožnega
KNJIGOVODJO
sprejme takoj Gradbeno podjetništvo
drž. železnice v Ljubljani v Dalmaciji,
proti dobri plači in hrani. — Ponudbe
sprejema: Ljubljanska Kreditna banka
v Ljubljani. 3839

KONCIPIJENTA
sprejem v svojo odvetniško pisarno.
Vstop takoj ali po dogovoru. Prednost imajo
gospodje s kvalifikacijo za zastopanje pri
zbornih sodiščih.
Dr. Fran Tomlinšek,
odvetnik v Ljubljani.

Več čevljarških šivalnih strojev
s cilindričnim ali ploskvatim šivalom (Cylind-
der-Maschine, Flachstepmmaschine) iz druge
roke se kupi za večjo delavnico. Ponudbe
za dobro ohranjene in ne preveč izrabljene
stroje naj se naslovi s podatki, koliko časa
da je stroj že rabljen, kje da se nahaja in
kake konstrukcije da je, na pisarno Zavo-
da za pospeševanje obrti v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 22.

Zahtevajte gratis in franko cenik
o božičnih, novoletnih in dunajskih
umetniških razglednicah, po en groš
cenah za preprodajalce. Kot poskusni sor-
timent pošljemo 300 božičnih, novoletnih,
ljubavnih, godovnih, cvetličnih in umetniških
kart v barvotisku, v blešku in zlatem blešku,
sortirane za 18 K. Pošljite se po povzetju.
Tovarna luksuspapirja ADLER, Kiesel &
Co., Dunaj II, Praterstrasse 66/10.

Trgovci! Gostilničarji!
KOCKE za juho!
zelo dobre vrste, 1000 za 27 kron,
Najboljše kocke za golaš, 1000 kock 40 K.
Najboljše kocke za kime-juho, 1000 kock 40 K.
pošljite proti povzetju ali predplačilu trrdka
IVAN UREK, Ljubljana,
Mestni trg št. 13. 3196

Karel Linhart
urur
Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 7.
Zaloga vseh vrst žepnih ur, ur
na nihalo s polnim bitjem, ston-
skih in kuhinjskih ur, budilk.
Nikljaste vojne ure, ure v zapetnicah
z radijem kazalnikom ali brez njega,
zaloga srebrnih in nikljastih ur „Ome-
ga“ po najnižjih cenah. 131
Popravila se izvršujejo najbolje.

Pristen dober
brinjevec
se dobi pri
L. SEBENIKU v Spod. Šiški.

Delniški kapital K 60.200.000.—
Rezerve „ 17.000.000.—
C. kr. priv.
Stanje den. vlog na hran. knjizice 31. okt. 1916:
: K 143.241.140.— :
Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer
Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864.
Vogel Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).
Ustanovljena 1864. — 33 podružnic.
Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne
knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obre-
stovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih
papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih
papirjev in posojila nanje.
Ustmena in pisarna pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsakdar brezplačno.
Najkulantnejše izvrševanje denarnih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih — Izplačevanje ku-
ponov in izžebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. —
Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ohranjanje vrednostnih papirjev, letin,
dragotina itd. pod lastni zaklepom stranke. — Opravišče a. kr. razr. loterije Brezplačno revizija izžre-
banih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa zrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Ameriko.
Brzojavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon št. 41

Kupi se dobro ohranjeno
motorno kolo.
Ponudbe z navedbo cene, motorjevega sistema in moči „Motor 960/3808“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 3808

Pridna in poštena
KUHARIČA
za takojšnji vstop se išče za
kavarno „Central“ (Stefan Miholič)
v Ljubljani, sv. Petra nasip.
Kavarniške stroke večje imajo prednost.

Smrekovo lubje in čreslo

kupi vsake množice po najvišjih cenah
Aleks. Rosenberg, Gradec, Annonstr. 22.

Zamaške

rabljene in nove vseh vrst, kupi po
najvišjih dnevnih cenah. A. Kohn,
Praga, Karlin 496.

Kupim dobro ohranjeno, enoletno sadno
olupke od hrušek in jabolk
po 2 K, pretenine (katere se zamorejo
tudi v slabem vremenu na podih i. t. d.
sušiti) pa po 80 v kg. Cene ponudbe
z navedbo množice in vzorca, se prisi na
trdnico Fran. Koc, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjših

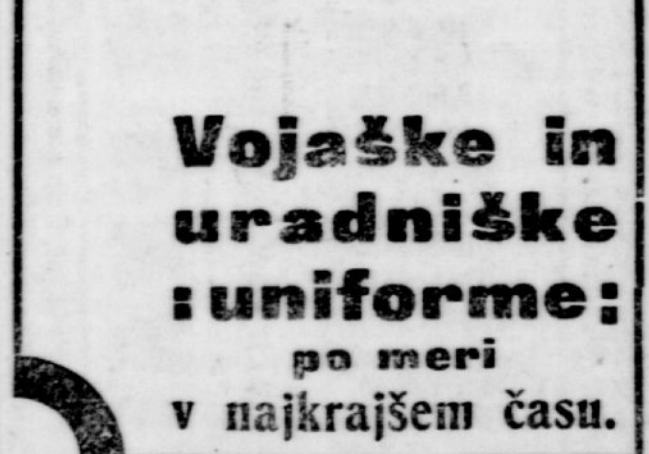
127

TONI JAGER
Ljubljana, Zidovska ulica šte. 5.

Jos. Rojina
modni atellje
: za gospode :
Ljubljana,
Franca Jožefa cesta 3.

**Vojaške in
uradniške
: uniforme :
po meri
v najkrajšem času.**

L. MIKUSCH
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo veliko izbi
dežnikov in solnčnikov.
Popravila se izvršujejo točno in solidno

Sprejemem takoj
- odgojiteljico -
k dvema deklicama, ANETA
ELSBACHER, Laški trg.

Pređa se
- lepa oprava -
za spalno sobo in skoro nov pisalni
stroj „Remington“. Poizve se: Rožna
ulica 41/II. nads.ropje, došno.

BUKOV GOZD
za izdelovanje drv, kakor tudi gotova drva se kupi po visoki ceni, na Kranjskem
ne daleč od železniške postaje — Vzame se tudi večja njiva v najem v okolici
Ljubljane. — Ponudbe: Ljubljana Poštni predal št. 151. 3505

Tehnična pisarna
za izvršitev vsake vrste načrtov, proračunov. Obilavno konc. zasebna
posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev
VALENTIN ACCETTO
zapriseženi sodni izvedenec v Ljubljani, Trnovski pristan šte. 14.
Izvršujem tudi na željo privatno cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci
in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzamem
tudi stavbniška dela in nadzorovanje. — Tajnost zjamčena. 30

Tovarna poh šta J. J. Nag'as
Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 126
Največja zaloga pohišstva
za spalne in jedilne sobe, salone in gospodke
sobe. Preproge, zastori, modroci na vzmeti
timnati modroci, otroški vozički itd.

Ivan Jax & sin
v Ljubljani, Dunajska cesta 15
priporoča svojo bogato zalogo
voznihi koles. Šivalni stroji
za rodbino in obrt.
Brezplačni kurzi za
vezenje v hiši.
Pisalni stroji
„ADLER“,
Pletilni stroji
vseh velikosti

PONUDBE o
opremnih predmetih za uniformiranje.
V svojem zavodu
nudimo po ugodnih
cenah:
Palšče, kožušne ulanke,
Breches, salonske hlače,
dežne plašče, pelerine,
sweater, perilo, noga-
vice, rokavice, ovojne
gamaše, usnjene pa-
sove, čepice, distinkcije,
portepoje, znake, sablje,
bajonete, zvezde, gum-
be, sukna in vse po-
trebne prtičkline.
Splošni zavod za uniformiranje
prej BACK & FEHL
:: **RUDOLF BODENMULLER** ::
Ljubljana, Stari trg šte. 8.

Zajamčen uspeh. Tisoče zahvalnih pism
na ogled.
Bužne, lepe prsi
dobite ob rabi med. 1566
dr. A. Rixa kreme za prsi
garantirano neškodljivo za
vsako starost, **zanesljiv uspeh.** Rabi
se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo
lekarnari, dvorne parfumerije itd. Polzukusna pušica K 5—, velika pušica, za-
dostna za uspeh K 10—. Razpošiljanje strogo diskretno.
Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lektorergasse 6 E.
Zaloga v Ljubljani: drog. Kanc in „Adrija“. Zaloga v Parizu: lekar. Schutzengel, Mar. pom. in parf. Nolfran.
V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 3.

PRVA KRANJSKA MEDICINALNA DROGERIJA
parfumerija, fotografična manufaktura itd. 1274
Oblastveno koncesijonirana prodaja strupov.
Ustanovljena leta 1897.
Anton Kane
Ljubljana, Zidovska ulica 1.
Ceniki na razpolago. Ceniki na razpolago.

Anton Bajec
umetni in trgovski vrtnar
naznanja si. n. n. oblinstva, da se nahaja njegov
cvetlični salon
samo Pod Trančo št. 2
poleg Cevljarskega mostu.
Velika zaloga suhih vencev.
zdelovanje šopkov, vencev, trakov i. t. d.
Zunanja naročila točno.
Vrtnarija na Tržaški cesti št. 34.

**Mi popravljamo
Vaše stare čevlje**
in jih naredimo, da so kot novi
z Weherjevimi patent „IDEAL“ gibljivimi lesenimi podplati.
Našitje podplatov stane za čevlje:
za moške K 7.— za otroke K 5.50
za dame K 7.— Poprava peta . . . K 2—4
za dečke K 6.50 Rep. K 1—4
za deklice K 6.50
Poprava čevljev se naroča v hotelu „Stadt Wien“, soba 9.
• Trpežni, •
ne ropočejo,
• gibljivi, •
nepremočljivi
so naši patent „IDEAL“ podplati.
Mi delamo stalno za:
c. kr. vojaške oblasti, (dobava več stotisočev) deželni zavod Steinhof, c. kr. rav-
nateljstvo Severne železnice, državnih železnic, tobačno tovarno na Rennwegu,
Hammerbrot-pekarno, gospodarsko zvezo uradnikov, c. kr. finančno ravnateljstvo
na Dunaju, pivovarno Schwechat, mestno vozno podjetje i. dr.
Najhitrejša dobava! **Najnižje cene!**

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1.000.000.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena l. 1881.

Kostanjev, hrastov in bukov les
kupi vsako množino franko vagon
Strojilna tovarna Samsa & Co. v Ljubljani.
Vpošteva se le pismene ponudbe z navedbo cen.

Pianine, klavirje, Orchestrione,
in harmonije.
S. KMETETZ
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

Usta-
novljeno
L. 1842.

Tovarna olinatih barv, laka in firmeža

Talofon
številka
154.

BRATA EBERL
črkoslikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja
Prodajalnica: Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
Delavnica: Igriška ulica št. 6. Električna sila.

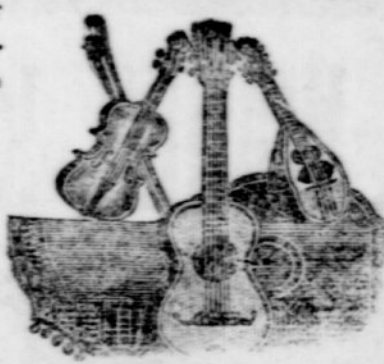
Alfonz Breznik učitelj Glasbene Matice in edini zaprli strokovnjak c. kr. dež. sodišča
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trgovina in izposojevalnica klavirjev, planinov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih c. kr. dvornih in komernih tvrdk: Bösendorfer, Förster, Rudolf Steinhilber, Hötzl & Hofmann, Gies in Hoffmann imam edino izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falzifikatov in navideznega »pofelnja«.

Uglaševanje in popravila strokovnjaško in ceno.

10 letna postavnoobvezna garancija

C. kr. priv. avstr. zavarovalna družba „DU AV“ na Dunaju
I. Wipplingerstrasse 35/38
sprejema pod ugodnimi pogoji

vojno-posojilna zavarovanja

za slučaj smrti in doživetja z 12letno dobo na 5 1/2%, no, 40letno amortizacijsko VII. avstrijsko vojno posojilo.

Brez zdravniške preiskave od K 500.— do K 5000.—.

Polno jamstvo od pričetka

vojne in poklicne nevarnosti, dvojni, samomor, zrakoplovstvo in prostost potovanja v tujino v zavarovanje brez doplačila.

Brez enkratnega večjega predplačila.

Brez pristojbin za polico. Brez kolektivne za premijska plačila. Višje obrestovanje vojnega posojila se polno vračunava zavarovanem.

Za ženske nižji premijski stavki kakor za moške.

Le dvanaestletna zavarovalna doba nudi vključno nekoliko višjim premijam ugodnost, da dobe zavarovalni vojni posojilo že po 12 letih v lastno razpolaganje in s tem polne 5 1/2% obresti. Pri primeri z drugimi premijskimi ponudbami upoštevajte skupne stroške na premijah in obrestih cele zavarovalne dobe in prejšnjo pravico do razpolaganja z vojnim posojilom in njega obrestimi.

Pojasnila in prošnje dobite pri

generalnem zastopu za Kranjsko in Goriško
v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3.

Posredovalci se sprejemajo!

Posredovalci se sprejemajo!

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo
zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. — Lastna hiša.

Najnovejša KOSTUME Najnovejša

BLUZE Plašče, jope
Zalze — domače obleke
Perilo, čopce, športne
klobuke in stoznike.

KRILA
Otroške oblekice in obleke za mladenke.

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Štampilije
vseh vrst za urade
društva, trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj
kančkovih štampilij,
LJUBLJANA, Dvorski trg št. 1.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdova

ključavničarstvo

in

zaloga štedilnikov

se nahaja:

šimbrožev trg št. 9.

AVG. AGNOLA

v Ljubljani, Dunajska cesta 11.

Velika zaloga

steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov
l. t. d.

Gostilniška in kavarnarska namizna posoda
po najnižjih cenah.

Ustanovljeno 1846.

Parno barvarstvo

ter kemično čiščenje in
snaženje oblek.

Apretura sukna.

JOS. REICH

Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.

Sprejemališče

Selenburgova ulica št. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Najpopolnejše nadomestilo

za

ŠKROB

(štirko)

da se brez pranja, brez škrobljenja ter brez likanja lahko očisti vsak ovrtnik in manšete.

Dobiva se povsodi.

Glavna zaloga pri tvrdki

Milan Hočevar

Ljubljana

Sv. Petra cesta 28.

Istotam dobite

krtače za ribanje.

Srbečico, hraste, izpuščaie

odpravi kar najhitreje „Dr. Fiescha rujava mazilo“.
Mali lonček K 1-60, veliki K 3—, družinska porcija
K 9—, Z dodatkom, kako se uporablja, se naroči pri

Dr. E. Fieschs Kronen-Apotheke, Raab (Győr), Ogrsko.

Nad 50 let obstoječa

parna barvarija in kemično snaženje oblek

ter

apretura sukna

Ljubljana, Anton Boc
Selenburgova ul. 6. Burska ulica 46.
se priporoča.
Postrežba vezina in točna. Najnižje cene.

Svoje častite odjemalce

vključno prosim, da se naj pri nakupu orožja in municije vsakdo izkaže s posebnim dovoljenjem od c. kr. okrajnega glavarstva ali od c. kr. državne policije v Ljubljani, da ima pravico do orožja in municije. Ne da bi se izkazal s tem dovoljenjem, ne smem prodati orožja ali municije, kakor tudi ne popravljati orožja.

Za časa vojne se ceniki ne razpošiljajo.

Fran Sevcik

puškar in trgovec s orožjem
v Ljubljani.

134

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1916 vlog K 55,000,000—
hipoteknih in občinskih posojil „ 30,600,000—
rezervnega zaklada „ 1,500,000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Poseja na zemljišča in poslopa na Kranjskem proti 5%, izven
Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma
3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Št. 16.111.

(3785)

Razpis

raznih ustanov za dekliško balo in za reveže.

Mestni magistrat ima za tekoče leto podeliti sledeče ročne ustanove:

1. Janeza Krstnika Bernardinija ustanova v znesku 230 K
2. Janeza Jakoba Schillinga ustanova v znesku 250
3. Jurija Tollmainerja ustanova v znesku 250
4. Janeza Jošta Weberja ustanova v znesku 230
- Do ustanov pod 1.—4. imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omožile ter so uboge in poštenega slovesa. 128
5. Miklavža Jakoba Kraschkoviza ustanova v znesku 128
- Do te ustanove ima letos pravico revna meščanska, kmečka, rokodelčeva ali dminarska hči iz šentpeterske fare, če se je letos omožila. 128
6. Antona Jakoba Fenzolja ustanova v znesku 96
- Do te ustanove imajo pravico poštna dekleta meščanskega ali tudi priprostejšega stanu, katera so ubožna in so se letos omožila. 244
7. Josipa Feliksa Sinna ustanova v znesku 362
- Do te ustanove, ki jo je deliti, imata pravico dve izmed najrevnejših ljubljanskih deklet. 204
8. Mihe Pakiča ustanova v znesku 40
- Do te ustanove imajo pravico ubožni ljubljanski meščani obrtniškega stanu ali njih vdove. 100
9. Janeza Kovazha ustanova v znesku 168
- Ta ustanova gre na 4 enake dele po 75 K 50 vin., do katerih imajo pravico 4 v revščini v Ljubljani živeči rodbinski očetje ali vdovljene rodbinske matere, ki so brez lastne krivde v ubožstvu, so katoliške vere, neoporeklega slovesa in imajo rediti nepreskrbljene otroke. 40
10. Marije Kosmatscheve sirotinska ustanova v znesku 100
- Do te ustanove imajo pravico nepremožne uradniške sirote ženskega spola, ki so ljubljankinje in poštenega vedenja. 168
11. Marije Kosmatscheve poselska ustanova, tri mesta, vsako po 40
- Do te ustanove imajo pravico deklet, ki so stare, bolehnice, za pridobitev nezmožne in so delj časa zvesto in pošteno služile pri kaki rodbini v Ljubljani. 100
12. Ustanova neimenovanega dobrotnika za onemogle posle v znesku 168
- Do te ustanove imajo pravico 4 revni, delanezmorni posli, ki so zvesto služili in so neomadeževanega slovesa, vsak na 1/4 ustanove (25 K). 40
13. Helene Valentinove ustanova v znesku 168
- To ustanovo ima mestni magistrat razdeliti med popolnoma osirotele in zapuščene otroke, ki prebivajo v frančiškanski fari in niso že 15 let stari. 40
- Kolekta proste prošnje za eno ali drugo izmed teh ustanov je vlagati do konca novembra 1917 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. 40
- Kdor prosi obenem za več ustanov, mora vložiti tudi več prošnji, a v vsaki tudi pvedati, za katere druge ustanove je obenem prosil. Le prošnja za ustanove pod 1.—4. je lahko enotna. 40
- V vsaki prošnji je navesti okoliščine, ki dokazujejo prosilčovo ubožstvo in jim priložiti dokazila, da je prosilec do dotične ustanove v smislu tega razpisa upravičen. Kdor vložil obenem več prošnji, se lahko v ostalih sklicuje na podatke in dokazila one prošnje. 40
- Na prošnje, ki nimajo točnih navedb ali dokazov o prosilčevi upravičenosti, se ne bo oziralo. 40
- Na vsaki prošnji mora biti tudi natančno označeno prosilčovo stanovanje in imo razločno podpisano. 40

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 2. novembra 1917.

